

กรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่ อำเภอเมืองภูเก็ต ปี 2569

สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองภูเก็ต
จังหวัดภูเก็ต

คำนำ

แผนพัฒนาการเกษตรสำนักงานเกษตรอำเภอเมืองภูเก็ต เป็นแผนพัฒนาการเกษตร ที่ครอบคลุมภารกิจการบริหารการพัฒนาในทุกด้าน และทุกพื้นที่ตำบลต่างๆ ตาม นโยบายกระทรวง ทบวง กรม และจังหวัดพร้อมทั้งมีระบบที่สามารถเชื่อมประสานแผนกับหน่วยงานบริหารราชการส่วนภูมิภาค และส่วนราชการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นเครื่องมือการตัดสินใจกำหนดเป้าหมายความต้องการของเกษตรกรและประชาชนในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ให้แก่ฝ่ายบริหารเพื่อนำข้อมูลไปกำหนดนโยบายเพื่อการพัฒนาการเกษตร โดยการจัดเวทีประชาคมตามชุมชนในระดับหมู่บ้าน ตำบล ภายใต้หลักการที่ชุมชนมีส่วนร่วมคิด วิเคราะห์ และตัดสินใจ ในการกำหนดแผนพัฒนาพื้นที่ด้วยตนเอง ภายใต้ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน เป็นการวางแผนปรับปรุงพัฒนาอาชีพการเกษตรโดยมุ่งสร้างรายได้ การฟื้นฟูและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรในการพัฒนาการผลิตด้านการเกษตร ภายใต้ศักยภาพของพื้นที่และศักยภาพของชุมชน ดังนั้น จึงได้จัดทำโครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนพัฒนาการเกษตรของอำเภอเมืองภูเก็ต ซึ่งปรากฏอยู่ในเอกสารฉบับนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาการวางแผนของระดับอำเภอได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองภูเก็ต

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	จ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	๑
<u>ข้อมูลด้านกายภาพ</u>	
๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๑
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๑
๑.๒ อาณาเขต	๑
๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๒
๒. ลักษณะภูมิประเทศ	๔
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๔
๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน	๖
๒.๓ กลุ่มชุดดิน	๖
๓. ลักษณะภูมิอากาศ	๑๖
๓.๑ ฤดูกาล	๑๖
๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ	๑๖
๔. เส้นทางคมนาคม	๑๖
๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล	๑๖
๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ	๑๗
๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๑๘
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ	๑๘
๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ	๑๘
๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑๙
<u>ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ</u>	๒๐
๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ	๒๐
๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๒๒
<u>ข้อมูลด้านสังคม</u>	
๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร	๒๓
๑.๑ เกษตรกร	๒๓
๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร	๒๗

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ	๓๗
สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้ายางพารา	
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	๓๗
๑.๑ แหล่งน้ำหลัก	๓๗
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๓๗
๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	๓๘
๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก	๔๒
๑.๕ ต้นทุนการผลิต	๔๒
๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๔๓
๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๔๓
๒. การวิเคราะห์ Supply chain	๔๔
สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้ามะพร้าว	
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	๔๖
๑.๑ แหล่งน้ำหลัก	๔๖
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๔๖
๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	๔๘
๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก	๔๙
๑.๕ ต้นทุนการผลิต	๔๙
๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๕๐
๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๕๐
๒. การวิเคราะห์ Supply chain	๕๑
สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้าปาล์มน้ำมัน	
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	๕๒
๑.๑ แหล่งน้ำหลัก	๕๒
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๕๒
๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	๕๔
๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก	๕๕
๑.๕ ต้นทุนการผลิต	
๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๕๕
๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๕๕
๒. การวิเคราะห์ Supply chain	๕๖

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ ๓ บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	หน้า
๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ	๕๘
๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๕๘
บรรณานุกรม	๖๒
	๖๔

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	แสดงเขตการปกครอง อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต	๓
๒	แสดงสรุปเขตการปกครอง	๔
๓	แสดงพื้นที่ป่าไม้ อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต	๕
๔	แสดงข้อมูลฤดูกาล	๑๖
๕	แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี	๑๖
๖	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง	๑๘
๗	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก	๑๘
๘	แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	๑๙
๙	แสดงข้อมูลบ่อบาดาล	๑๙
๑๐	แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑๙
๑๑	แสดงข้อมูลด้านพืช อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต	๒๑
๑๒	แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์ อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต	๒๑
๑๓	แสดงข้อมูลด้านประมง อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต	๒๒
๑๔	แสดงจำนวนครัวเรือน และประชากร	๒๓
๑๕	แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ	๒๔
๑๖	แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพของเกษตรกรอำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต	๒๔
๑๗	แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรอำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต	๒๔
๑๘	แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์ของเกษตรกรอำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต	๒๕
๑๙	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร ของเกษตรกรอำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต	๒๗
๒๐	แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์	๒๗
๒๑	แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ของอำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต	๒๘
๒๒	แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๓๒
๒๓	แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์ ของอำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต	๓๓
๒๔	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต	๓๔
๒๕	แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต	๓๔
๒๖	แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต	๓๕
๒๗	แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต	๓๕

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๒๘	แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่ อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต	๓๖
๒๙	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพารา	๓๗
๓๐	แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตยางพารา	๓๘
๓๑	แสดงต้นทุนเฉลี่ยการผลิตยางแผ่นดิบ ปีพ.ศ. ๒๕๕๗	๔๒
๓๒	แสดงเกษตรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่	๔๔
๓๓	แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๔๔
๓๔	แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้ายางพารา อำเภอเมืองภูเก็ต	๔๔
๓๕	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมะพร้าว	๔๖
๓๖	แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตมะพร้าว	๔๗
๓๗	แสดงต้นทุนการผลิตมะพร้าว ปี ๒๕๖๘ อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต	๔๙
๓๘	แสดงเกษตรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่	๕๐
๓๙	แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้ามะพร้าว อำเภอเมืองภูเก็ต	๕๑
๔๐	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกปาล์มน้ำมัน	๕๒
๔๑	แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตปาล์มน้ำมัน	๕๓
๔๒	แสดงต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมัน อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ปี ๒๕๖๘	๕๕
๔๓	แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้าปาล์มน้ำมัน อำเภอเมืองภูเก็ต	๕๖
๔๔	แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)	๕๘
๔๕	แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)	๖๐
๔๖	แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๖๒

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
๑	แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอเมืองภูเก็ต	๒
๒	แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต	๕
๓	แผนที่แสดงความลาดชันอำเภอเมืองภูเก็ต	๖
๔	แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินอำเภอเมืองภูเก็ต	๑๕
๕	แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต	๒๐
๖	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพารา	๓๘
๗	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๓๙
๘	แสดงปฏิทินการปลูกยางพาราในอำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต	๔๒
๙	แสดงวิธีการตลาดสวนยางพาราในอำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต	๔๓
๑๐	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมะพร้าว	๔๗
๑๑	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมะพร้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๔๘
๑๒	แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมะพร้าวในอำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต	๔๙
๑๓	แสดงวิธีการตลาดมะพร้าวในอำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต	๕๐
๑๔	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกปาล์มน้ำมัน	๕๓
๑๕	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๕๔
๑๖	แสดงปฏิทินการเพาะปลูกปาล์มน้ำมันในอำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต	๕๕
๑๗	แสดงวิธีการตลาดปาล์มน้ำมันในอำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต	๕๕

บทที่ ๑

ข้อมูลสภาพทั่วไป

ข้อมูลกายภาพ

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

ความเป็นมา อำเภอเมืองภูเก็ตเดิมใช้ชื่อว่า เมืองภูเก็ต เป็นเมือง ๑ ใน ๘ หัวเมืองภาคใต้ฝั่งทะเลตะวันตก ปรากฏชื่อเมืองภูเก็ตในปลายกรุงศรีอยุธยา มีบริเวณเมืองอยู่อยู่ที่บ้านเกาะแก้ว บ้านบางคู บ้านสะพาน ต่อมาในปลาย ร.๔ ได้มีการย้ายเมืองภูเก็ตมาที่บ้านทุ่งคาปากคลองบางใหญ่ เนื่องจากบริเวณนี้เป็นแหล่งแร่ดีบุกที่อุดมสมบูรณ์ จึงได้เปลี่ยนชื่ออำเภอเป็นอำเภอทุ่งคา ตามชื่อบ้านที่ตั้งอำเภอ เมืองภูเก็ตเจริญพัฒนาอย่างรวดเร็วเพราะโลกต้องการแร่ดีบุก มีการลงทุนด้านการค้าเหมืองแร่ในภูเก็ต ส่งผลให้สภาพเศรษฐกิจของเมืองภูเก็ตเจริญมั่งคั่ง หลังจากมีการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองได้ประมาณ ๖ ปี (พ.ศ.๒๔๘๑) ทางราชการได้เปลี่ยนชื่อจากอำเภอทุ่งคา เป็นอำเภอเมืองภูเก็ต อีกครั้ง

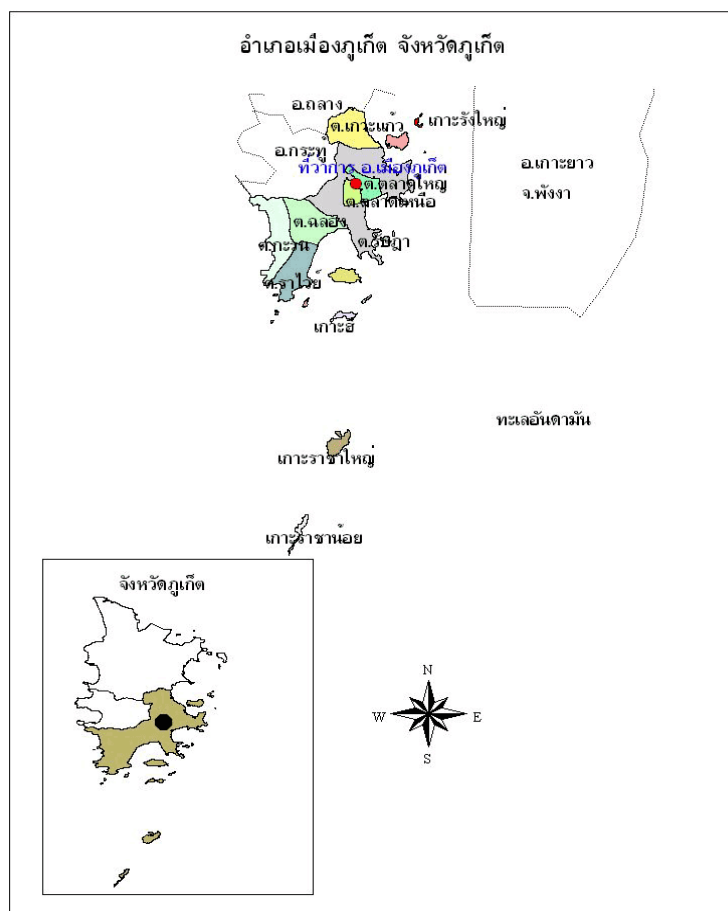
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

อำเภอเมืองภูเก็ต เป็นหนึ่งในสามอำเภอและอยู่ทางตอนใต้ของจังหวัดภูเก็ต มีพื้นที่ ๒๒๔ ตารางกิโลเมตรห่างจากกรุงเทพมหานครโดยทางบก ประมาณ ๘๖๗ กิโลเมตร ไปตามทางหลวงหมายเลข ๔ สายเพชรเกษม และทางหลวงหมายเลข ๔๐๒ สายโคกกลอย-ภูเก็ต ใช้เวลาเดินทาง ประมาณ ๑๒/๑๔ ชั่วโมง ทางอากาศ ประมาณ ๖๘๘ กิโลเมตร ใช้เวลาบิน ๑ ชั่วโมง ๑๐ นาที พื้นที่ทั้งภูเก็ตประกอบด้วยที่ราบสูงครึ่งหนึ่ง อีกครึ่งหนึ่งเป็นที่ราบแถบเชิงเขาและชายฝั่งทะเล

๑.๒ อาณาเขต

อำเภอเมืองภูเก็ต มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอถลาง
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ทะเลอันดามัน
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอพังงา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ทะเลอันดามันและอำเภอกะทู้

ภาพที่ ๑ แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอเมืองภูเก็ด
(ที่มา : ที่ว่าการอำเภอเมืองภูเก็ด,พ.ศ.๒๕๖๙)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตปกครองออกเป็น ๑ อำเภอ แบ่งเป็นจำนวน ๕ เทศบาล ๑ อบต. ๘ ตำบล ๔๔ หมู่บ้าน ๒๑ ชุมชน โดยมีพื้นที่การปกครอง อยู่นอกเขตเทศบาลนครภูเก็ด จำนวน ๖ ตำบล คือ ตำบลรัชฎา,ตำบลวิจิต,ตำบลเกาะแก้ว,ตำบลฉลอง,ตำบลราไวย์ และตำบลกะรน อยู่ในเขตเทศบาลนครภูเก็ด ๒ ตำบล คือ ตำบลตลาดใหญ่ และตำบลตลาดเหนือ
- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น เทศบาล ๕ แห่ง คือ เทศบาลตำบลกะรน เทศบาลตำบลรัชฎา เทศบาลตำบลวิจิต เทศบาลตำบลราไวย์ เทศบาลตำบลฉลอง องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑ แห่ง คือองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะแก้ว

ตารางที่ ๑ แสดงเขตการปกครอง อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต

ตำบล หมู่ที่	ตลาด ใหญ่	ตลาด เหนือ	วิชิต	ฉลอง	เกาะแก้ว	รัชฎา	ราไวย์	กะรน
๑	เขตเมืองเก่า	เขตเมืองเก่า	บ้านนา บอนใต้	บ้านเขาน้อย	บ้านสะปำ	บ้านเกาะ สิเหร่	บ้านในหาน	บ้านกะรน
๒			บ้านแหลมชั้น	บ้านบนสวน	บ้านบางคู	บ้านบาง ชีเหล้า	บ้านราไวย์	บ้านโคก ไตนด-กะตะ
๓			บ้านตีนเขา	บ้านป่าห้อย	บ้านบาง เหนียว	บ้านกู่กู	บ้านเกาะ โหล่น	บ้านบางลา
๔			บ้านระเง็ง	บ้านนาใหญ่	บ้านเกาะแก้ว	บ้านแหลม ตุ๊กแก	บ้านบางคนที	บ้านคอก ช้าง
๕			บ้านชิดซ้าย	บ้านนากก	บ้านหัวควน	บ้านทุ่งคา พะเนียงแตก	บ้านบางคนที (ห้าแยก)	
๖			บ้านบ่อแร่	บ้านฉลอง	บ้านเกาะ มะพร้าว	บ้านลักกั้งซี	บ้านแหลม พรหมเทพ	
๗			บ้านอ่าว มะขาม	บ้านวัดใหม่	บ้านแหลมหิน	บ้านท่า เรือใหม่	บ้านไสยวน	
๘			บ้านแหลม พันวา	บ้านโคกทราย				
๙			บ้านกวางตุ้ง	บ้านโคกไตนด				
๑๐				บ้านยอดเสนห์				

(ที่มา : ที่ว่าการอำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต,พ.ศ ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒ แสดงสรุปเขตการปกครอง

ตำบล	เนื้อที่ทั้งหมด (ไร่)	อบต	เทศบาลตำบล	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน บ้าน (ครัวเรือน)
๑.เกาะแก้ว	๔๘	๑	-	๗	๑๑๗๘๓
๒. ฉลอง	๓๔	-	๑	๑๐	๑๙๒๐๐
๓. วิจิตร	๕๖	-	๑	๙	๓๕๐๒๐
๔. รัชฎา	๓๘	-	๑	๗	๓๑๐๖๔
๕. ราไวย์	๓๘	-	๑	๗	๑๙๘๕๔
๖. กระรน	๒๐	-	๑	๔	๘๘๓๔
๗. ตลาดเหนือ	๔	-	๑	๒๑	๑๐๗๓๐
๘. ตลาดใหญ่	๘	-			๑๖๑๓๐
รวม	๒๔๖	๑	๖	๖๕	๑๕๒๖๑๕

ที่มา : กรมการปกครอง, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๒. ลักษณะภูมิประเทศ

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

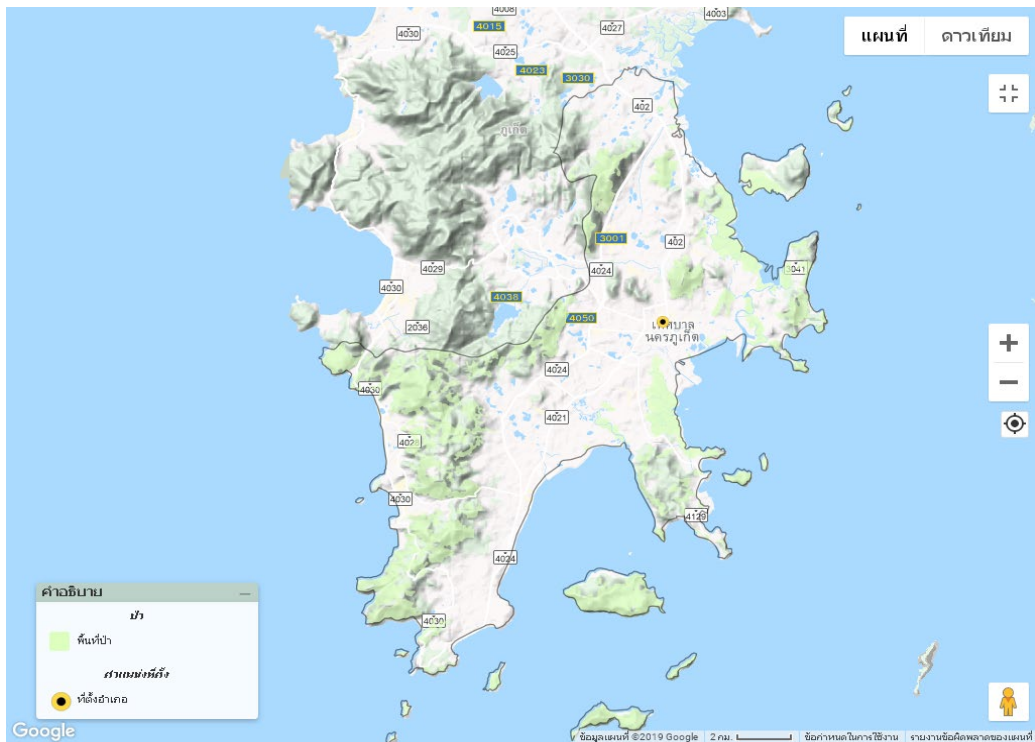
เมืองภูเก็ตมี พื้นที่เป็นภูเขา มีลักษณะซับซ้อนตลอดแนวจากทิศเหนือถึงทิศใต้ เทือกเขานี้เป็นส่วนหนึ่งของ เทือกเขาตะนาวศรี มียอดเขาที่สูงที่สุด คือยอดเขาไม้เท้าสิบสอง สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ๕๒๙ เมตร ลักษณะพื้นที่ร้อยละ ๓๐ เป็นที่ราบ พื้นที่ชายฝั่งด้านตะวันออกเป็นดินเลนและป่าชายเลน ส่วนชายฝั่งทะเลด้าน ตะวันตกเป็นภูเขา และหาดทรายที่สวยงาม และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด

อำเภอเมืองภูเก็ตมีเนื้อที่ป่าไม้จำนวน ๒๙,๓๓๗ ไร่

- เดิมเนื้อที่ป่าสงวนแห่งชาติที่เป็นป่าบก จำนวน ๙ ป่า รวม ๘๘,๒๓๕ ไร่
- มอบพื้นที่โซน อี ให้ สปก. จำนวน ๓ ป่า เนื้อที่ ๔๑,๒๐๐ ไร่
- คงเหลือพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่เป็นป่าบก เนื้อที่ ๔๗,๐๑๕ ไร่
- ป่าสงวนแห่งชาติป่าชายเลน จำนวน ๗ ป่า เนื้อที่ ๑๙,๓๔๓ ไร่
- มีป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี (รอบๆชายขอบของป่าสงวนแห่งชาติ) ที่เป็นป่าบก ๙ ป่า เนื้อที่

๒๐,๓๔๖ ไร่

- ป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ที่เป็นป่าชายเลน ๙ ป่า เนื้อที่ ๙,๓๔๖ ไร่

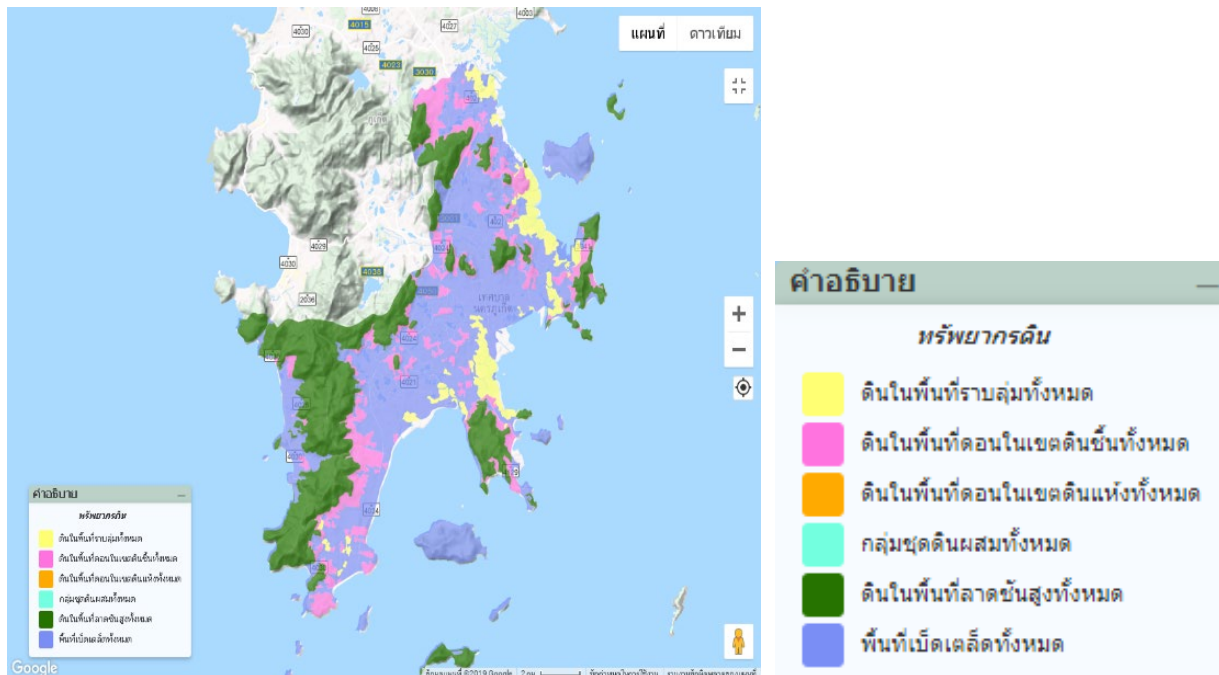
ภาพที่ ๒ แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต
(ที่มา : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, พ.ศ. ๒๕๖๙)

ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	คิดเป็นร้อยละ
ตลาดเหนือ	๒,๕๐๐	๑๕๒	๖.๐๘
ตลาดใหญ่	๕,๐๐๐	๓๘๓	๗.๖๖
วิชิต	๓๕,๐๐๐	๕,๐๕๓	๑๔.๔๔
ฉลอง	๑๕,๖๒๕	๒,๖๐๑	๑๖.๖๕
รัชฎา	๒๓,๙๙๔	๕,๙๗๙	๒๔.๙๒
เกาะแก้ว	๓๐,๐๐๐	๔,๐๗๖	๑๓.๕๙
ราไวย์	๒๓,๗๕๐	๘,๓๙๐	๓๕.๓๓
กะรน	๑๔,๕๕๖	๗,๖๗๑	๕๒.๗๐

(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ ๒๕๖๘)

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

ภาพที่ ๓ แผนที่แสดงความลาดชันอำเภอเมืองภูเก็ต
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒.๓ กลุ่มชุดดิน

ดินในอำเภอเมืองภูเก็ต มีกลุ่มชุดดินจำนวน ๑๑ กลุ่มชุดดิน แต่มีเพียง ๕ กลุ่มชุดดินที่พบเป็นส่วนใหญ่ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

คำอธิบายแผนที่กลุ่มชุดดินอำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต

กลุ่มชุดดินที่ ๓๙

จำนวน ๑๒๕.๖๒ ไร่

ลักษณะเด่น

กลุ่มดินทรายหนาปานกลางที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือตะกอนเนื้อหยาบทับถมอยู่บนชั้นดินที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนดินเหนียวหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแบ่งปฏิกิริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงปานกลาง การระบายน้ำดีอยู่บนชั้นดินที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน

เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถมของพวกสัต์เนื้อหยาบ หรือจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำหรือวัตถุน้ำพาจากบริเวณที่สูง วางทับถมอยู่บนชั้นดินร่วนหยาบหรือร่วนละเอียดพบในบริเวณพื้นที่ดอย ที่มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง เนื้อดินช่วง ๕๐-๑๐๐ ซม. เป็นดินทรายหรือดินทรายปนดินร่วน ส่วนชั้นดินถัดลงไปเป็นดินร่วนปนทราย และดินร่วนเหนียวปนทราย สีดินเป็นสีน้ำตาลอ่อน หรือสีเหลืองปนสีน้ำตาล พบจุดประสี

ต่าง ๆ ในดินชั้นล่าง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ชั้นดินบนมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย ส่วนในดินล่าง ปฏิกิริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างปานกลาง

การใช้ประโยชน์

ใช้ปลูกพืชไร่ต่าง ๆ เช่น ปอแก้ว มันสำปะหลัง อ้อย ปอ ข้าวโพด ฝ้าย ถั่ว ยาสูบ บางแห่งเป็นป่าเต็งรัง

ปัญหา

ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำมาก เนื้อดินบนเป็นทรายจัด พืชที่ปลูกมีโอกาสเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำได้ง่าย แต่ถ้ามมีฝนตกมากดินชั้นบนจะแฉะและอาจเป็นอันตรายต่อพืชที่ปลูกบางชนิดบริเวณที่มีความลาดชันสูงจะเกิดการชะล้างพังทลายได้ง่าย

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกพืชผักหรือผลไม้

ชุดหลุมปลูกขนาด ๗๕ x ๗๕ x ๗๕ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๕ - ๕๐ กิโลกรัม/หลุม ทำร่องระบายน้ำระหว่างแถวปลูก เพื่อป้องกันน้ำขังบริเวณรากพืช ปลูกพืชคลุมดิน วัสดุคลุมดินหรือปลูกพืชแซมทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น พัฒนาแหล่งน้ำและระบบให้น้ำในแปลงปลูก ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก

จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียนตลอดทั้งปี ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓ - ๔ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๑๐ - ๑๒ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๘ - ๑๐ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๖ - ๘ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑ - ๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดินหรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก ในพื้นที่ต่ำควรทำร่องหรือทางระบายน้ำ เพื่อป้องกันน้ำขังบริเวณรากพืช

กลุ่มชุดดินที่ ๔๓ จำนวน ๗๕.๕๒ ไร่

ลักษณะเด่น

กลุ่มดินตื้นถึงลูกรัง เศษหินหรือก้อนหิน ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัด การระบายน้ำของดินดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ สมบัติของดิน

เป็นกลุ่มชุดดินที่พบในเขตฝนตกชุก เช่น ภาคใต้ ภาคตะวันออก เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่หรือจากการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้าย ยามาทับถม ของวัสดุเนื้อละเอียดที่มาจากพวกหินตะกอน พบบริเวณพื้นที่ดอน ที่มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นจนถึงเนินเขา เป็นกลุ่มดินร่วนหรือดินเหนียวที่มีลูกรัง เศษหิน หรือก้อนกรวดปะปนมาก ภายใต้อายุ ๕๐ ซม. มีการระบายน้ำดี กรวดส่วนใหญ่เป็นพวกหินกลมน หรือเศษหินที่มีเหล็กเคลือบ สีดินเป็นสีน้ำตาลอ่อน สีเหลืองหรือสีแดง ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง

การใช้ประโยชน์

ใช้ปลูกยางพารา มะพร้าวหรือไม้ผลบางชนิด บางแห่งเป็นที่รกร้างว่างเปล่าหรือทุ่งหญ้าธรรมชาติ

ปัญหา

เป็นดินตื้นถึงชั้นลูกรัง เศษหินหรือก้อนกรวดภายในความลึก ๕๐ ซม.จากผิวดิน บางพื้นที่พบลูกรัง เศษหินหรือก้อนกรวดกระจายกระจายทั่วไปอยู่บริเวณผิวดิน มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บริเวณที่มีความลาดชันสูงจะมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดินได้ง่าย

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกพืชผักหรือผลไม้

ชุดหลุมปลูกขนาด ๗๕ x ๗๕ x ๗๕ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยหน้าดินที่ไม่มีเศษหินหรือลูกรังร่วมกับปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยคอก ๒๕ - ๕๐ กิโลกรัม/หลุม มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น สร้างคันดิน ทำชั้นบันได ทำฐานปลูก เฉพาะต้น ปลูกพืชคลุมดินมีวัสดคลุมดิน หรือทำแนวรั้วหญ้าแฝก ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลัง เก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูกพัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบ การให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก

เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียนตลอดทั้งปี ให้มีการปลูกพืชบำรุงดินร่วมอยู่ ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓ - ๔ ตัน/ไร่ หรือไถกลบปุ๋ยพืชสด (หวานเมล็ดถั่วพราง ๑๐ - ๑๒ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๘ - ๑๐ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๖ - ๘ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑ - ๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดคลุมดิน ปลูกพืชสลับเป็น แถบทำแนวรั้วหญ้าแฝก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

แหล่งน้ำ

จำนวน ๑๑๓๐.๗๕ ไร่

กลุ่มชุดดินที่ ๖

จำนวน ๒๙๓.๐๘ ไร่

ลักษณะเด่น

กลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำนํ้า ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด การระบายน้ำเลว ถึงค่อนข้างเลว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน

เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากชุดต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า พบในบริเวณที่ราบตะกอนลำนํ้าพา มีสภาพพื้นที่ เป็นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในฤดูฝน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำเลวหรือค่อนข้างเลว เนื้อ ดิน เป็นพวกดินเหนียว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวหรือดินเหนียว สีเทาแก่ ดินล่างเป็นดินเหนียวสีน้ำตาลอ่อน หรือสีเทามีจุดประสีน้ำตาล หรือสีแดงตลอดชั้นดิน บางแห่งมีศิลาแลงอ่อนหรือก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็ก แมงกานีสปะปนอยู่ด้วยปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด

การใช้ประโยชน์

ใช้ทำนาในช่วงฤดูแล้ง บริเวณที่มีแหล่งน้ำใช้ปลูกพืชไร่ พืชผัก หรือยาสูบ

ปัญหา

ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บางพื้นที่ดินเป็นกรดจัดมาก ขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหาย กับ พืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกข้าว

พรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ ๓ - ๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔ - ๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐ - ๗๐ วัน ปล่อยทิ้งไว้ ๑ - ๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖ - ๒๐ - ๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕ - ๔๐ วัน ในพื้นที่ที่เป็น กรดจัดมาก ใช้วัสดุปูน ๒๐๐ - ๓๐๐ กิโลกรัม/ไร่ เพื่อเพิ่มความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารในดิน พัฒนาแหล่งน้ำ

ไว้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑ - ๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล

ยกร่องกว้าง ๖ - ๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐ - ๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕ - ๑.๐ เมตร ร่องแปลงปลูกอยู่สูงจากระดับน้ำที่เคยท่วม ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูก ขนาด ๕๐ x ๕๐ x ๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕ - ๒๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก ในพื้นที่ที่ดินเป็นกรดจัดมาก ใช้วัสดุปูน ๒๐๐ - ๓๐๐ กิโลกรัม/ไร่ หรือ ๐.๕ - ๑.๐ กิโลกรัม/หลุม เพื่อเพิ่มความ เป็นประโยชน์ของธาตุอาหารในดิน พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ชุดดินที่ ๔๕

จำนวน ๘๘๗.๒๓ ไร่

ลักษณะเด่น

กลุ่มดินตื้นถึงชั้นหินพื้น ปฏิกริยาดินเป็นกรดถึงเป็นกลาง มีการระบายน้ำ ดีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน

เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่หรือจากการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของวัสดุเนื้อละเอียดที่มาจากทั้งหินตะกอน หรือหินอัคนี พบบริเวณพื้นที่ดอน ที่มีสภาพพื้นที่ เป็นลูกคลื่นลอนลาดจนถึงเนินเขา เป็นดินตื้น มีการระบายน้ำดีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินร่วนที่มีเศษหิน ปะปนมาก มักพบชั้นหินพื้นตื้นกว่า ๕๐ ซม. สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง ดินมี ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึง เป็นกลาง

การใช้ประโยชน์

ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรังหรือป่าละเมาะ บางแห่งใช้ทำไร่เลื่อนลอย หรือปลูกป่าทดแทน

ปัญหา

เป็นดินตื้น มีเศษหินปะปนอยู่ในเนื้อดินเป็นปริมาณมาก ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ในบริเวณที่มีความลาดชันสูงจะมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดินอย่างรุนแรง บางพื้นที่มีเศษหินหรือหินพื้นผิวที่โผล่บริเวณหน้าดิน

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกพืชผักหรือผลไม้

ขุดหลุมปลูกถึงชั้นหินพื้นหรือขุดหลุมขนาด ๕๐ x ๕๐ x ๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยหน้าดินที่ไม่มีเศษหินหรือก้อนหินร่วมกับปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๕ - ๕๐ กิโลกรัม/หลุม ควรมีไม้ค้ำยันและเอาหน้าดินบริเวณใกล้เคียงมาผสมกับปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกพูนโคนอยู่เป็นประจำ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลูกพืชคลุมดิน มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก

เลือกพื้นที่ที่มีหน้าดินหนา จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียน ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓ - ๔ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๑๐ - ๑๒ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๘ - ๑๐ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไ้ ๑ - ๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำไถพรวน

และปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถบพัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

กลุ่มชุดดินที่ ๓๔

จำนวน ๓๐๘๓.๑๘ ไร่

ลักษณะเด่น

กลุ่มดินร่วนละเอียดลึกถึงลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัตถุต้นกำเนิดดินเนื้อหยาบ ปฏิกริยาดินกลางหรือเป็นด่าง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงปานกลาง

สมบัติของดิน

เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถม ของวัสดุเนื้อหยาบ พบบริเวณพื้นที่ตอนที่มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดจนถึงเนินเขา เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง มีเนื้อดินเป็นพวกดินร่วนละเอียดที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย หรือดินร่วน ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายหรือดินร่วนเหนียว ดินมีสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดง และอาจพบจุดประสีต่าง ๆ ในชั้นดินล่างดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง ดินชั้นบนส่วนใหญ่จะมีปฏิกริยาเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง ส่วนดินล่างจะมีปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างปานกลาง

การใช้ประโยชน์

ใช้ปลูกพืชไร่ต่าง ๆ เช่น อ้อย ข้าวโพด ถั่วสับปะรด และไม้ผลบางชนิด

ปัญหา

การมีเนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย ซึ่งทำให้ดินอุ้มน้ำได้น้อย พืชอาจขาดแคลนน้ำได้ในช่วงฝนทิ้งเป็นระยะเวลานาน ๆ สำหรับบริเวณที่มีความลาดชันสูงอาจมีปัญหาเรื่องการชะล้างพังทลายเกิดขึ้น

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกพืชผักหรือผลไม้

ชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐ x ๕๐ x ๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐ - ๓๕ กิโลกรัม/หลุม เช่น ทำชั้นบันได คันดิน ปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชแซม ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ วัสดุคลุมดิน ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก

เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒ - ๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพำ ๘ - ๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖ - ๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔ - ๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑ - ๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

กลุ่มชุดดินที่ ๑๓

จำนวน ๘๘๓๒.๕๖ ไร่

ลักษณะเด่น

กลุ่มดินเลนเค็มชายทะเลที่มีศักยภาพก่อให้เกิดเป็นดินกรดกำมะถัน ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำเลวมาก ความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง

สมบัติของดิน

เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนน้ำทะเล พบในบริเวณที่ราบน้ำทะเลท่วมถึงและบริเวณชะวากทะเล เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำไหลมาก เป็นดินเลนละเอียด มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ดินบนมีสีดำปนเทา ส่วนดินล่างเป็นดินเลนสีเทาแก่หรือสีเทาปนเขียว และพบเศษซากพืชปะปนในดินเป็นจำนวนมาก มีจุดประสีน้ำตาลเล็กน้อย เป็นดินที่มีสารประกอบกำมะถันมาก ตามปกติเมื่อดินเปียก ค่าปฏิกิริยาดินจะเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างปานกลาง แต่เมื่อมีการระบายน้ำออกไปหรือ ทำให้ดินแห้ง สารประกอบกำมะถันจะแปรสภาพปลดปล่อยกรดกำมะถันออกมา ทำให้ดินเป็นกรดจัดมาก ค่าปฏิกิริยาดินจะลดลงจนเป็นกรดรุนแรงมาก กลุ่มชุดดินนี้จัดเป็นดินเค็มที่มีกรดแฝงอยู่

การใช้ประโยชน์

พืชพรรณตามธรรมชาติเดิมเป็นป่าชายเลนขึ้นปกคลุม แต่ในปัจจุบันมีพื้นที่เป็นจำนวนมากที่ดัดแปลงมาใช้ทำนาเกลือ เลี้ยงปลา หรือทำนาเกลือ การทำนาเกลือหรือเลี้ยงปลา ถ้าไม่มีการจัดการที่เหมาะสม ผลผลิตมักลดลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากการเกิดกรดและการเกิดสารพิษบางอย่าง เป็นต้น

ปัญหา

เกิดก๊าซพิษไข่เน่า และก๊าซมีเทน ดินเลนเค็มที่มีน้ำทะเลท่วมถึงเป็นประจำวัน มีศักยภาพก่อให้เกิดดินกรดกำมะถัน ซึ่งเป็นอันตรายต่อพืช มีความสามารถในการทรงตัวของตนพืชต่ำมาก ทำให้พืชล้มง่าย เมื่อดินแห้งจะแปรสภาพเป็นดินกรดกำมะถันและเค็ม และมีน้ำทะเลท่วมเป็นประจำทุกวัน

กลุ่มชุดดินที่ ๓๒ จำนวน ๑๗๔.๑๙ ไร่

ลักษณะเด่น

กลุ่มดินร่วนละเอียดลึกถึงลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำนํ้าหรือวัตถุต้นกำเนิดดินเนื้อหยาบ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกพืชผักหรือผลไม้

ชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐ x ๕๐ x ๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐ - ๓๕ กิโลกรัม/หลุม เช่น ทำขึ้นบันได คันดิน ปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชแซม ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ วัสดุคลุมดิน ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก

เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒ - ๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพริ้ว ๘ - ๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖ - ๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔ - ๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑ - ๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียนหรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

กลุ่มชุดดินที่ ๕๑ จำนวน ๑๗๔๓.๑๕ ไร่

ลักษณะเด่น

กลุ่มดินตื้นถึงชั้นหินพื้น ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัด การระบายน้ำดีถึงค่อนข้างดีมาก ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน

กลุ่มชุดดินที่พบในเขตฝนตกชุก เช่น ภาคใต้ ภาคตะวันออก เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถมในระยะทางไม่ไกลนัก ของวัสดุเนื้อค่อนข้างหยาบหรือค่อนข้างละเอียด ที่มาจากพวกหินตะกอนหรือหินแปร พบบริเวณพื้นที่ตอนที่เป็นเนินเขาหรือบริเวณที่ลาดเชิงเขา เป็นดินต้นหรือต้นมาก เศษหินสวันใหญ่เป็นพวกเศษหินทรายควอร์ตไซต์หรือหินดินดาน มีการระบายน้ำดีเนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนเศษหิน และพบชั้นหินพื้น ภายในความลึก ๕๐ ซม. สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด

การใช้ประโยชน์

เป็นป่าดิบชื้น บางแห่งใช้ปลูกยางพารา หรือปล่อยทิ้งเป็นป่าละเมาะ

ปัญหา

เป็นดินต้น มีเศษหินปะปนอยู่ในเนื้อดินเป็นปริมาณมาก และมีชั้นหินพื้นอยู่ตื้นบางพื้นที่มีเศษหินและหินพื้นโผล่กระจายอยู่บริเวณหน้าดิน ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำในบริเวณที่มีความลาดชันสูง จะเกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดินได้ง่าย

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกพืชผักหรือผลไม้

หลุมปลูกถึงชั้นหินพื้นหรือขนาด ๕๐ x ๕๐ x ๕๐ ซม.และปรับปรุงหลุมปลูกด้วยหน้าดินที่ ไม่มีเศษหินหรือก้อนหินร่วมกับปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๕๐ กิโลกรัม/หลุม ทำฐานปลูกเฉพาะต้น ทำแนวรั้วหญ้าแฝก ในช่วงเจริญเติบโต มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลูกพืชคลุมดินตามชนิดพืชที่ปลูก ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิตใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ พัฒนาแหล่งน้ำ และจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

พืชไร่หรือพืชผัก

เลือกพื้นที่ที่มีหน้าดินหนาและมีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียนตลอดทั้งปีให้มีการปลูกพืชบำรุงดินร่วมอยู่ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓ - ๕ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านเมล็ดถั่วพรี ๑๐ - ๑๒ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๘ - ๑๐ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๖ - ๘ กิโลกรัม/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือ ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑ - ๒ สัปดาห์) มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน ปลูกพืชสลับเป็นแถบ ทำแนวรั้วหญ้าแฝก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

กลุ่มชุดดินที่ ๕๓

จำนวน ๑๑๐๑.๔๕ ไร่

ลักษณะเด่น

กลุ่มดินเหนียวลึกปานกลางถึงชั้นหินพื้นลูกรังหรือเศษหิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัด การระบายน้ำดีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน

เป็นกลุ่มชุดดินที่พบในเขตฝนตกชุก เช่น ภาคใต้ ภาคตะวันออก เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถมในระยะทางไม่ไกลนัก ของวัสดุเนื้อละเอียดที่มาจากพวกหินตะกอน หรือหินแปร พบบริเวณพื้นที่ตอน ที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเป็นเนินเขา เป็นดินลึกปานกลาง มีการระบายน้ำดี เนื้อดินบนเป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนดินเหนียวทับอยู่บนดินเหนียว สวันดินล่างในระดับความลึกระหว่าง ๕๐ - ๑๐๐ ซม.เป็นดินเหนียวปนลูกรัง หรือดินปนเศษหินผุ สีดินเป็นสีน้ำตาลอ่อน สีเหลืองหรือสีแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด

การใช้ประโยชน์

ใช้ปลูกยางพารา ไม้ผล กาแฟ และพืชไร่บางชนิด

ปัญหา

ดินลึกปานกลางถึงชั้นลูกรัง ก้อนกรวด เศษหินหรือชั้นหินพื้นในช่วงความลึก ๕๐ - ๑๐๐ ซม. ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำในบริเวณพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง จะเกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดินได้ง่าย

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกพืชผักหรือผลไม้

หลุมปลูกขนาด ๕๐ x ๕๐ x ๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐ - ๓๕ กิโลกรัม/หลุม

มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ การสร้างคันดิน การทำขั้นบันได ทำฐานปลูก เฉพาะต้นปลูกพืชคลุมดิน วัสดุคลุมดิน หรือทำแนวรั้วหญ้าแฝก ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิตใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก

เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียนตลอดทั้งปี ให้มีการปลูกพืชบำรุงดินร่วมอยู่ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒ - ๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมลิ็ดถั่วพราง ๘ - ๑๐ กิโลกรัม/ไร่เมลิ็ด ถั่วพุ่ม ๖ - ๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔ - ๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑ - ๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน ปลูกพืชสลับเป็นแถบ ทำแนวรั้วหญ้าแฝก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

กลุ่มชุดดินที่ ๒๖

จำนวน ๗๘๙๔.๔๐ ไร่

ลักษณะเด่น

กลุ่มดินเหนียวสีดำนกสีดำที่มีรอยแตกกระแหว่งกว้างและลึก ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง

สมบัติของดิน

เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากตะกอนลำนํ้า หรือเกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือเกิดจากการสลายตัวแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถมของวัตถุต้นกำเนิดดินที่มาจากหินต้นกำเนิด พวกหินบะซอลต์ หรือหินแอนดีไซต์พบบริเวณพื้นที่ตอน ท่อยูใกล้กับเขาหินปูน หรือหินภูเขาไฟ มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำดีปานกลางถึงดีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินเหนียวจัด หน้าดินแตกกระแหว่งเป็นร่องลึกในฤดูแล้ง และมีรอยอุกในดิน สีดินเป็นสีดำ สีเทาเข้ม หรือสีน้ำตาล ส่วนชั้นดินล่างอาจพบชนปูนมาร์ลอาจพบจุดประสีน้ำตาลหรือสีแดงปนน้ำตาลปริมาณเล็กน้อยในดินชั้นบน ปฏิกริยาของดินส่วนใหญ่จะเป็นกลางถึงเป็นด่างปานกลาง

การใช้ประโยชน์

ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ต่าง ๆ เช่น ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ถั่วต่างๆ ฝ้าย และไม้ผลบางชนิด

ปัญหา

เนื้อดินเหนียวจัด การไถพรวนต้องทำในช่วงที่ดินมีความชื้นพอเหมาะ มิฉะนั้นจะทำให้ดินแน่นทึบ ในช่วงฤดูแล้ง ดินมีการหดตัวทำให้ดินแตกกระแหว่งเป็นร่องลึก ส่วนในฤดูฝนจะมีน้ำแช่ขังง่าย ทำให้พืชชะงักการเจริญเติบโต

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกพืชผักหรือผลไม้

ชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐ x ๕๐ x ๕๐ ซม.ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐ - ๓๕ กิโลกรัม/หลุม ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ในช่วงเจริญเติบโต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก

ปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยคอก ๒ - ๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานพืชปุ๋ยสด ถั่วพำ ๘ - ๑๐ กิโลกรัม/ไร่ ถั่วพุ่ม ๖ - ๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔ - ๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบก่อนออกดอก) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

กลุ่มชุดดินที่ ๖๒

จำนวน ๓๒๑๕๐.๑๔ ไร่

ลักษณะเด่น

พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อนที่มีความลาดชันมากกว่า ๓๕ เปอร์เซ็นต์พื้นที่บริเวณนี้ยังไม่มีการศึกษาสำรวจและจำแนกดิน เนื่องจากสภาพพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง ซึ่งถือว่ายากต่อการจัดการดูแลรักษาสำหรับการเกษตรสมบัติของดิน

กลุ่มดินนี้ประกอบด้วยพื้นที่ภูเขาและเทือกเขา ซึ่งมีความลาดชันมากกว่าร้อยละ ๓๕ ลักษณะและสมบัติของดินที่พบไม่แน่นอน มีทั้งดินลึกและดินตื้น ลักษณะของเนื้อดินและความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติแตกต่างกันไปแล้วแต่ชนิดของหินต้นกำเนิดในบริเวณนั้น มักมีเศษหินก้อนหินหรือหินโผล่กระจายระเจจอยู่ทั่วไป ส่วนใหญ่ยังปกคลุมด้วยป่าไม้ประเภทต่าง ๆ เช่น ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรังหรือป่าดงดิบชื้น หลายแห่งมีการทำไร่เลื่อนลอยโดยปราศจากมาตรการในการอนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน จนบางแห่งเหลือแต่หินโผล่

การใช้ประโยชน์

กลุ่มดินนี้ไม่ควรนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร เนื่องจากมีปัญหาหลายประการที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ควรสงวนไว้เป็นป่าตามธรรมชาติเพื่อรักษาแหล่งต้นน้ำลำธาร

ปัญหา

มีความลาดชันสูงมาก ในพื้นที่ทำการเกษตรจะเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินอย่างรุนแรงขาดแคลนน้ำและบางพื้นที่อาจพบชั้นหินพื้นหรือเศษหินกระจายอยู่บริเวณหน้าดิน

๓. ลักษณะภูมิอากาศ

๓.๑ ฤดูกาล

มีเพียง ๒ ฤดู คือ ฤดูฝน ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้เริ่มตั้งแต่เดือนเมษายน ถึง พฤศจิกายน และฤดูร้อนได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ เริ่มตั้งแต่เดือนธันวาคมถึงมีนาคม โดยเดือนมีนาคมเป็นเดือนที่มีอุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุดคือ ๓๓.๔ เซลเซียส และเดือนมกราคม เป็นเดือนที่มีอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด คือ ๒๒ เซลเซียส

โดยสามารถสรุปได้ดังนี้ ดังนี้

ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลฤดูกาล

ฤดูกาล	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ฤดูร้อน					✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
ฤดูฝน	✓	✓	✓	✓								✓

๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ

ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี

ปี	ปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี (มม.)	ปริมาณฝนเฉลี่ย (มม.)	จำนวนวันฝนตก (วัน)	เดือนที่ฝนสูงสุด	อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)		
					สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
๒๕๖๒	๑,๘๔๗.๔๐	๑๕๓.๙	๑๕๘	กันยายน	๓๖.๕	๒๑	๒๘.๙
๒๕๖๓	๒,๑๓๕.๒๐	๑๗๗.๙	๑๗๒	ตุลาคม	๓๗.๒	๒๒.๔	๒๘.๖
๒๕๖๔	๒,๔๕๐.๘๐	๒๐๔.๒	๑๘๕	สิงหาคม	๓๕.๘	๒๓.๑	๒๘.๒
๒๕๖๕	๒,๖๑๒.๕๐	๒๑๗.๗	๑๙๔	ตุลาคม	๓๕.๔	๒๒.๘	๒๘.๑
๒๕๖๖	๒,๒๘๐.๐๐	๑๙๐	๑๗๙	กันยายน	๓๘	๒๓.๕	๒๘.๘

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา, ข้อมูลสถิติภูมิอากาศรายจังหวัด พ.ศ. ๒๕๖๙

๔. เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

อำเภอเมืองภูเก็ต มีการเดินทางระหว่างตำบลและหมู่บ้าน โดยใช้เส้นทางในการเชื่อมต่อขนส่งผลผลิตทางการเกษตร ดังนี้

เส้นทางคมนาคมหลักในอำเภอเมืองภูเก็ตประกอบด้วยทางหลวงหมายเลข ๔๐๒, ๔๐๒๑, ๔๐๒๓ และ ๔๐๒๐ (ถนนวิชิตสงคราม) เป็นแกนหลักเชื่อมโยงตำบลต่างๆ เช่น ตลาดใหญ่, ตลาดเหนือ, วิจิต, ฉลอง และราไวย์ เข้าด้วยกัน โดยมีถนนรอบเกาะรองรับการจราจรไปยังสถานที่ท่องเที่ยว การคมนาคมทางบกเป็นเส้นทางหลักในการเดินทางระหว่างตำบล

เส้นทางคมนาคมหลักในอำเภอเมืองภูเก็ต

ทางหลวงหมายเลข ๔๐๒ (மாகปรก - เมืองภูเก็ต): เส้นทางหลักในการเข้าสู่ตัวเมือง

ทางหลวงหมายเลข ๔๐๒๑ (เมืองภูเก็ต - ห้างแยกฉลอง): เส้นทางสำคัญเชื่อมต่อตำบลตลาดเหนือ/ตลาดใหญ่ ไปยังตำบลฉลองและราไวย์

ทางหลวงหมายเลข ๔๐๒๓ (เมืองภูเก็ต – แหลมพันวา): เส้นทางเชื่อมต่อพื้นที่ตัวเมืองไปยังพื้นที่อ่าวมะขามและแหลมพันวา

ทางหลวงหมายเลข ๔๐๒๐ (ถนนวิชิตสงคราม): เส้นทางสายหลัก (๔ เลน) เชื่อมจากตัวเมืองภูเก็ตไปพื้นที่ตำบลวิชิตและกะทู้

ถนนกาญจนาอุทิศ: เส้นทางสำคัญในตำบลรัชฎาที่มีการพัฒนาและขยายถนน

การคมนาคมทางน้ำ: มีท่าเรืออ่าวมะขามและท่าเรือท่องเที่ยวรองรับการเชื่อมต่อทางน้ำ

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ

การคมนาคมติดต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ สามารถเดินทางได้หลายเส้นทาง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ทางรถไฟ ไม่มีเส้นทางรถไฟตัดผ่าน (สถานีรถไฟที่ใกล้ที่สุดอยู่ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี)

ทางรถยนต์ สามารถเดินทางได้สะดวก คือ ทางรถยนต์

สถานีขนส่งผู้โดยสาร จำนวน.....๒..... สถานี (ถ้ามี) สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดภูเก็ต แห่งที่ ๒ (ต.รัชฎา อ.เมือง) และสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดภูเก็ต (บขส.เก่า) มีสายเดินรถประจำทางระหว่างอำเภอ/จังหวัด ได้แก่ ในอำเภอเมืองภูเก็ตมีรถประจำทางให้บริการหลายรูปแบบ เชื่อมต่อระหว่างตัวเมืองไปยังอำเภออื่นและชายหาดต่างๆ โดยจุดศูนย์กลางหลักอยู่ที่ตลาดดาวนทาว์น (ถนนระนอง) ได้แก่ รถไฟฟ้า (ไปป่าตอง, ไร่ไฉญ, กระรน, กมลา), รถ EV Bus อบจ., และ Phuket Smart Bus

สายเดินรถประจำทางหลักในอำเภอเมืองภูเก็ต:

- รถไฟฟ้า (รถสองแถวท้องถิ่น): ให้บริการจากตัวเมืองไปยังหาดและอำเภอต่างๆ เช่น ป่าตอง, กระรน-กะตะ, กมลา, หาดในหาน, ไร่ไฉญ, บางโรง, และสะพานสารสิน
- รถ EV Bus ภูเก็ต (อบจ.):
 - สาย ๑: สะพานหิน – เซ็นทรัลภูเก็ต
 - สาย ๒: ท่าเรือฉลอง – ซุปเปอร์ซีป
 - สาย ๓: ท่าเทียบเรือรัชฎา – สวนน้ำอันดามันดา
- Phuket Smart Bus: วิ่งเส้นทางสนามบินนานาชาติภูเก็ต – เชิงทะเล – บางเทา – กมลา – ป่าตอง – กระรน – กะตะ – ไร่ไฉญ
- รถภูเก็ตแอร์พอร์ตบัส (Airport Bus): จากสนามบินผ่านอนุสาวรีย์ท้าวเทพฯ – โลตัส – เซ็นทรัล – บขส.๑
- รถตู้: ให้บริการจาก บขส.๑ ไปยังหาดป่าตอง

ทางหลวงแผ่นดิน ดังนี้

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๐๒ (ถนนเทพกระษัตรี): สายหลักเชื่อมแผ่นดินใหญ่ผ่านตำบลเกาะแก้วเข้าสู่ตัวเมืองภูเก็ต ระยะทาง ๔๐๓ กิโลเมตร
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๐๒๔ (บางคู - ไร่ไฉญ): เส้นทางสายหลักที่รองรับการจราจรผ่านพื้นที่วิชิตและฉลอง ระยะทาง ๒๓ กิโลเมตร
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๐๒๘ (ถนนปฎัก): เชื่อมห้าแยกฉลองไปทางหาดกะตะ-กระรน ระยะทาง ๘.๖๐๘ กิโลเมตร
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๐๒๑: เส้นทางสายเมืองภูเก็ต-ห้าแยกฉลอง ระยะทาง ๑๐ กิโลเมตร
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๐๒๓: เส้นทางสายเมืองภูเก็ต-แหลมพันวา ระยะทาง ๙ กิโลเมตร

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

อำเภอเมืองภูเก็ต เป็นพื้นที่ ที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ หลายแห่งดังนี้

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ (เช่น แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง)

แหล่งน้ำในอำเภอเมืองภูเก็ต ประกอบด้วย แหล่งน้ำใหญ่ ๆ ๒ ประเภท คือ

๑) แหล่งน้ำผิวดิน

คลองสายสำคัญคือ คลองบางใหญ่ ที่ไหลลงสู่ทะเลด้านตะวันออกบริเวณอำเภอภูเก็ต นอกจากนี้ยังมีแหล่งน้ำจากเหมืองร้างที่กลายเป็นแหล่งกักเก็บน้ำตามธรรมชาติจำนวนมากถึง ๔๙ แห่ง พื้นที่รวมกว่า ๖๖๗ ไร่ ซึ่งกระจายตัวอยู่ทั่วไป

อ่างเก็บน้ำ (จำนวน)	ชุม เหมือง (จำนวน)	ประปา หมู่บ้าน (จำนวน)	สระน้ำ (จำนวน)	บ่อน้ำตื้น (จำนวน)	บ่อน้ำ บาดาล (จำนวน)	ประปา ภูมิภาค (จำนวน)	คลอง (แห่ง)	ลำ ราง (แห่ง)	อื่นๆ (แห่ง)
๑	๓๖	๙	๑	๑๐๖	๒๖	๑	๑๒	๓	บึง๒
									เขื่อน๓

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ

๑) โครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ลำดับที่	ประเภทและชื่อโครงการ	สถานที่ตั้งโครงการ				ความจุ (ลบ.ม.)
		หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	
	โครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน ๑ แห่ง					
๑	อ่างเก็บน้ำคลองกระทะ	๖	ฉลอง	ฉลอง	ภูเก็ต	๔.๓๑๑๗
	รวม					๔.๓๑๑๗

ที่มา : โครงการชลประทานภูเก็ต, พ.ศ. ๒๕๖๘

๒) โครงการชลประทานขนาดเล็ก

โดยเน้นการพัฒนาแหล่งน้ำผิวดิน เช่น ฝาย อาคารอัดน้ำ ทำนบดิน และสระเก็บน้ำ เพื่อแก้ไขปัญหาอุทกภัยและขาดแคลนน้ำ โดยมีการบริหารจัดการน้ำและใช้เครื่องผลักดันน้ำบริเวณคลองสำคัญๆ เช่น คลองท่าแครง ส่วนใหญ่เป็นโครงการพัฒนาแหล่งน้ำตามแผนระยะสั้น-กลาง เพื่อเพิ่มศักยภาพการกักเก็บน้ำในจังหวัด

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก

ลำดับที่	ประเภทและชื่อโครงการ	สถานที่ตั้งโครงการ				ความจุ (ลบ.ม.)
		หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	
	โครงการชลประทานขนาดเล็ก					
๑	คลองท่าแครง		ตลาดเหนือ	เมืองภูเก็ต	ภูเก็ต	๐

ที่มา : โครงการชลประทานภูเก็ต, พ.ศ. ๒๕๖๘

๓) แหล่งน้ำอื่น ๆ

(๑) สระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (บ่อจั่ว ขนาด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร)

ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

ที่	ตำบล	ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๘		รวม	
		ราย	บ่อ	ราย	บ่อ	ราย	บ่อ
๑	หนอง	๘	๘	-	-	๘	๘
๒	ตลาดใหญ่	๑	๑	-	-	๑	๑

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินภูเก็ต, พ.ศ.๒๕๖๗

(๒) บ่อบาดาล

ตารางที่ ๙ แสดงข้อมูลบ่อบาดาล

ที่	ตำบล	ด้านการเกษตร (บ่อ)	ด้านอุปโภค - บริโภค (บ่อ)	รวม (บ่อ)
๑	ตลาดเหนือ	๐	๑๔	๑๔
๒	ตลาดใหญ่	๐	๑๒	๑๒
๓	วิชิต	๑๖	๒๒๕	๒๔๑
๔	หนอง	๒๐	๒๔๖	๒๖๖
๕	รัชฎา	๑๑	๑๕๓	๑๖๔
๖	เกาะแก้ว	๑๐	๑๒๓	๑๓๓
๗	ราไวย์	๑๔	๑๔๖	๑๖๐
๘	กะรน	๘	๑๒๐	๑๒๘

ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. (๒๕๖๗)

๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

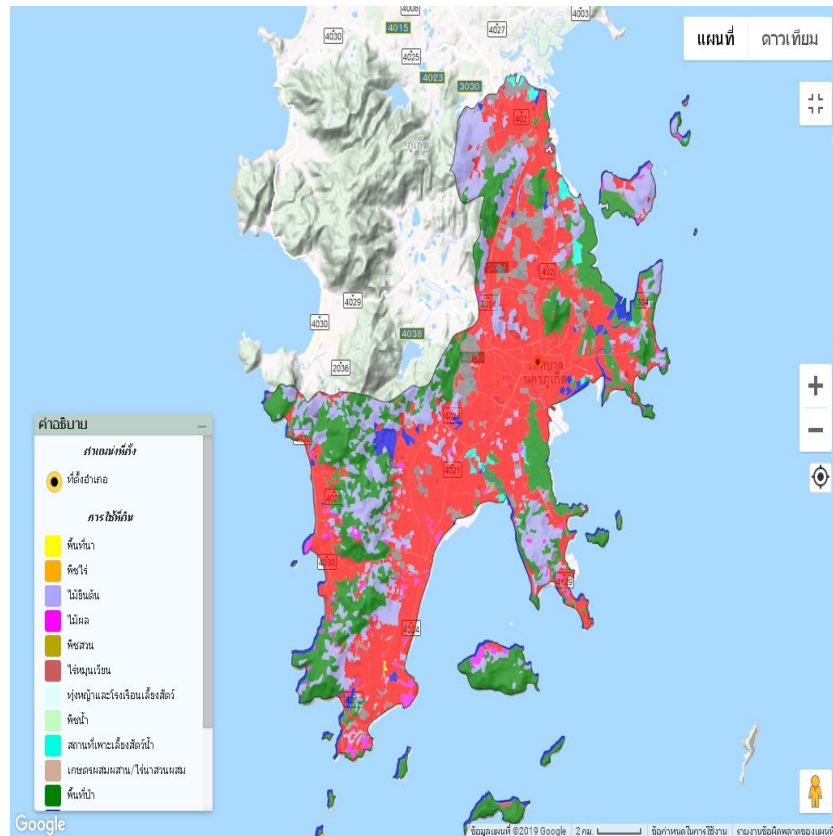
อำเภอเมืองภูเก็ต มีการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง จำนวน ๔๙,๖๐๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๙๒ รองลงมาคือ พื้นที่ป่า จำนวน ๓๔,๓๐๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๓๘ และพื้นที่ไม้ยืนต้น จำนวน ๑๒,๐๘๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๗

ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	๓๔,๓๐๙.๐๘	๓๐.๓๘
พืชไร่	๑๓.๘๓	๐.๐๑
ไม้ยืนต้น	๑๒,๐๘๖.๑๕	๑๐.๗
ไม้ผล	๓,๐๖๕.๘๙	๒.๗๑
พืชสวน	๑๑๗.๗๘	๐.๑
พื้นที่นา	๕๐.๔	๐.๐๔
พืชน้ำ	๑๑.๕๓	๐.๐๑
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๙๑๕.๕๔	๐.๘๑

ทุ่งหญ้าและโรงเลี้ยงสัตว์	๒๘.๕๔	๐.๐๓
พื้นที่ลุ่ม	๖.๒๕	๐.๐๑
พื้นที่น้ำ	๕,๕๘๔.๑๐	๔.๙๔
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๔๙,๖๐๘.๔๙	๔๓.๙๒
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๗,๑๒๖.๖๗	๖.๓๑

ที่มา : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ; พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๕ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>; พ.ศ.๒๕๖๙)

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ

ประชากรอำเภอเมืองภูเก็ต ประชากรมีอาชีพหลักคือ การบริการและการท่องเที่ยว (เช่น โรงแรม, ร้านอาหาร, ร้านค้าปลีก) รองลงมาคือการค้าขายและธุรกิจส่วนตัว มีพื้นที่การเกษตรจำนวน ๑๖,๓๕๑.๔๗ ไร่ (ร้อยละ ๑๑.๖๘ ของพื้นที่อำเภอ) โดยอยู่พื้นที่ในเขตชลประทานร้อยละ ๐

อำเภอเมืองภูเก็ต พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ยางพารา มีพื้นที่ปลูกมาก จำนวน ๑๒,๙๐๗ ไร่ รองลงมา คือ มะพร้าวผลแก่ มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๑,๗๖๒ ไร่ และมะพร้าวผลอ่อน มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๔๖๔ ไร่ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ปลูก ปาล์มน้ำมัน สะตอ ทูเรียน ผักเหมียง

ตารางที่ ๑๑ แสดงข้อมูลด้านพืช

ตำบล	พื้นที่ทางการเกษตร (ไร่)															
	พื้นที่ทั้งหมด	ยางพารา	ปาล์มน้ำมัน	มะพร้าวผลแก่	มะพร้าวผลอ่อน	สะตอ	สับปะรดภูเก็ต	ทุเรียน	มังคุด	เงาะ	ลองกอง	ผักเหมียง	เห็ด	กาแฟ	ส้มควาย	รวมพื้นที่การเกษตรทั้งหมด
ตลาดเหนือ	๒,๕๐๐	๓๐	-		๒	-	-	-	-	-	-	-	-		-	๓๒
ตลาดใหญ่	๕,๐๐๐	-	-	-	๒	-	-	-	-	-	-	-	๐.๓๕	-	-	๒.๓๕
วิเชียร	๓๕,๐๐๐	๑,๖๗๘	๕๗	๒๕	๖๘	๓๗	๓๐	๔๑	๖	๕	๑๙	๑๕	๐.๒๕	-	๐.๓๐	๑,๙๘๑.๕๕
ฉลอง	๑๕,๖๒๕	๒,๖๔๕	-	๔๕	๑๒๐	๓๕	-	๔๕	๑๐	๒๒	๔๐	๑๐๒	๐.๕	-	๑.๕	๓,๐๖๖
รัชฎา	๒๓,๙๙๔	๑,๔๘๓	๔๑	๒๐	๗๙	๑๑	๑๕	๕	๓	๔	๓	๕	๐.๗๕	๕	๐.๒๐	๑,๖๗๔.๙๕
เกาะแก้ว	๓๐,๐๐๐	๓,๕๒๑	๕๓	๑๒๐	๑๕	๑๕	-	๑๔	๒	-	๑	๒	๐.๒	๒	-	๓,๗๔๕.๒
ราไวย์	๒๓,๗๕๐	๒,๑๖๖	๑๐	๑,๔๘๗	๑๐๕	๖๐	-	๓๐	๗	๑๘	๑๕	๒๐	๐.๒	๑	-	๓,๙๐๑.๒
กะรน	๑๔,๕๕๖	๑,๓๘๔	๑๖๘	๖๕	๗๓	๙๗	-	๗๑	๘	๑๙	๑๐	๒๗	๐.๒	๘	๐.๓๗	๑,๙๓๐.๕๗
รวม	๑๕๐,๔๒๕	๑๒,๙๐๗	๓๒๙	๑,๗๖๒	๔๖๔	๒๕๕	๔๕	๒๐๖	๓๖	๖๘	๘๘	๑๗๑	๒.๑	๑๖	๒.๓๗	๑๖,๓๕๑.๔๗

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอมืองภูเก็ต, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์ (ถ้ามี ถ้าไม่มีให้ -)

ตำบล	เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รวม (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	โคนม (ตัว)	กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	ไก่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)	แกะ (ตัว)
ตลาดใหญ่	๒๒	๖๕	๐	๐	๐	๘๗๙	๖๓	๐	๐
ตลาดเหนือ	๕	๐	๐	๐	๐	๒๐๔	๘๘	๘	๐
เกาะแก้ว	๘๙	๘๑	๐	๒	๑๐	๒,๓๑๖	๔๒๖	๕๕	๐
รัชฎา	๓๐๒	๑๔๖	๐	๗	๒๐	๒๙,๑๙๑	๒,๓๗๗	๑๒๗	๐
วิเชียร	๒๔๑	๑๘๓	๐	๑	๐	๒๔,๒๙๙	๑,๑๖๕	๓๐๕	๔๕
ฉลอง	๑๒๑	๕๖	๐	๔๓	๒๘	๓,๙๖๔	๑,๐๔๑	๑๖๑	๐
ราไวย์	๑๙๗	๖๘	๐	๒	๐	๕,๙๗๘	๖๒๒	๑๓๕	๔
กะรน	๑๗	๐	๐	๐	๐	๔๕๙	๒๕๐	๒๒	๐
รวมทั้งหมด	๙๙๔	๕๙๙	๐	๕๕	๕๘	๖๗,๒๙๐	๖,๐๓๒	๘๑๓	๔๙

(ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอมืองภูเก็ต, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ถ้ามี ถ้าไม่มีให้ -)

ตำบล	เกษตรกร รวม (ราย)	กุ้งทะเล	กุ้งน้ำ จืด	ปลา ทะเล	ปลาน้ำ จืด	สัตว์น้ำ สวยงาม	สัตว์น้ำ อื่นๆ
ตลาดใหญ่	๑	๐	๐	๐	๐	๑	
ตลาดเหนือ	๐	๐	๐	๐	๐	๐	
เกาะแก้ว	๑๑	๘	๐	๓	๐	๐	๑
รัชฎา	๕	๓	๐	๐	๑	๐	๒
วิจิต	๑๙	๔	๐	๓	๐	๐	๒
ฉลอง	๒๘	๓	๐	๒๐	๕	๐	
ราไวย์	๓๑	๒๘	๐	๓	๐	๐	
กะรน	๐	๐	๐	๐	๐	๐	
รวมทั้งหมด	๙๕	๔๖	๐	๒๙	๖	๑	๕

ที่มา : สำนักงานประมงอำเภอเมืองภูเก็ต ,พ.ศ. ๒๕๖๘

๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI (ถ้าไม่มี ให้ใส่ว่า ไม่มี)

๑) สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น

๑.๑) ผักเหมียง ถือเป็นสินค้าทางการเกษตรพืชเอกลักษณ์ประจำถิ่นของอำเภอเมืองภูเก็ต

ปลูกร่วมกับยางพารา นิยมใช้ใบอ่อนประกอบอาหาร อาทิ ผัด แกงเลียง ผัดใส่ไข่ แกงจืด ห่อหมก ลวกจิ้ม น้ำพริกหรือรับประทานสดคู่กับกับข้าว มีราคาขายอยู่ในช่วงกิโลกรัมละ ๘๐-๑๒๐ บาท

- วงศ์ : Gnetaceae
- ชื่อวิทยาศาสตร์ : Gnetum gnemon var. tenerum
- ชื่อสามัญ : Baegu
- ชื่อท้องถิ่น :
 - ผักเหมียง (พังงา, ภูเก็ต, กระบี่)
 - ผักเขเลียง (สุราษฎร์ธานี, นครศรีธรรมราช)
 - ผักเหลียง (ทุกภาค)
 - กะเหรียง (บางท้องถิ่นของจังหวัดชุมพร)

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองภูเก็ต, พ.ศ. ๒๕๖๘

๑.๒) ทุเรียนพื้นเมือง ทุเรียนพื้นเมืองภูเก็ต เป็นไม้ผลอัตลักษณ์ที่มีชื่อเสียงและได้รับความนิยมจากผู้บริโภคและนักท่องเที่ยวเป็นระยะเวลามากกว่า ๑๐๐ ปี มีลักษณะเด่น คือ มีกลิ่นหอม เนื้อหนา เหนียวนุ่ม และรสชาติหวาน ในพื้นที่ต่างๆ ของจังหวัดภูเก็ต มีการผลิตทุเรียนพื้นเมืองที่มีรสชาติอร่อย และมีลักษณะโดดเด่นตามสภาพแวดล้อมของแต่ละพื้นที่ โดยมีพื้นที่การปลูกทุเรียนพื้นเมืองกระจายเกือบทั่วทั้งอำเภอ โดยเฉพาะในพื้นที่ตำบลฉลอง กระรน วิจิต และราไวย์ เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกทุเรียนพื้นเมืองบนพื้นที่ดอน เช่น บริเวณเนินเขา ดินภูเขา บนภูเขา และมีบางส่วนปลูกในพื้นที่ราบ โดยมีการปลูกทุเรียนแบบผสมผสาน ร่วมกับไม้ผลเขตร้อนชนิดอื่นๆ เช่น มังคุด เงาะ ลองกอง และปลูกร่วมกับไม้ยืนต้น เช่น สะตอ 楊ขาว เป็นต้น

พันธุ์	อดีตจะใช้พันธุ์พื้นเมือง ต่อมาการใช้พันธุ์ดี ร้อยละ ๗๐ ของพื้นที่ทั้งหมด
ระยะปลูก	ขึ้นกับชนิดของไม้ผล และบางรายนิยมปลูกผสมผสานกับพืชชนิดอื่นๆ
การดูแลรักษา	เกษตรกรปลูกไม้ผลหลายชนิดปะปนกัน การดูแลรักษาจึงกระทำพร้อมกันช่วงแรกของการปลูกจะมีการให้น้ำ เมื่อตั้งตัวได้จะอาศัยน้ำฝน
ปุ๋ย	ในปัจจุบันมีการใส่ปุ๋ยคอกในระยะเริ่มปลูกและใส่ปุ๋ยเคมี ในระยะต่อมาเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ ๗๐ ของผู้ปลูกทั้งหมด ปุ๋ยเคมีที่ใช้ส่วนใหญ่ สูตร ๑๕-๑๕-๑๕

๒) สินค้า GI : อำเภอเมืองภูเก็ต ไม่มีสินค้า GI

ส้มควาย ไม้ยืนต้นทรงพุ่มกว้าง ลำต้นสูงใหญ่ประมาณ ๒๐ – ๒๕ เป็นพืชไม่ผลัดใบ ใบมีขนาดใหญ่โต ผิวมันคล้ายใบมังคุด แต่มีขนาดใหญ่ และสีจางกว่าใบมังคุดผลไม่รสเปรี้ยว เป็นพืชตระกูลเดียวกับ ส้มแขกนิยมใช้เป็นพืชอาหารและพืชสมุนไพร พบได้ในอำเภอเมืองภูเก็ต แต่พื้นที่ปลูกยังไม่มาก โดยชาวบ้านนิยมปลูกส้มควายเป็นไม้ผลประจำบ้าน ซึ่งมีเอกลักษณ์ คือ ขนาดผลใหญ่น้ำหนักมาก ชาวบ้านนิยมนำส้มควายมาปรุงอาหารสารพัดเมนู ทั้ง แกงส้ม แกงเลียง ต้มปลา และนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร

๑.๑ เกษตรกร

๑) ครั้วเรือนและประชากร

ตารางที่ ๑๔ แสดงจำนวนครั้วเรือน และประชากร

ที่	ตำบล	ครั้วเรือนทั้งหมด	ครั้วเรือนเกษตรกร	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	วิจิต	๓๕,๐๒๐	๑๖๒	๒๔,๖๗๙	๒๘,๒๕๙	๕๒,๙๓๘
๒	รัชฎา	๓๑,๐๖๔	๗๔	๒๓,๓๐๔	๒๖,๐๐๗	๔๙,๓๑๑
๓	เกาะแก้ว	๑๑,๗๘๓	๑๑๓	๘,๒๗๐	๙,๑๖๘	๑๗,๔๓๘
๔	ฉลอง	๑๙,๒๐๐	๑๕๖	๑๒,๖๘๙	๑๔,๖๖๔	๒๗,๓๕๓
๕	ราไวย์	๑๙,๘๕๔	๑๖๔	๘,๗๕๔	๑๐,๐๔๖	๑๘,๘๐๐
๖	กระรน	๘,๘๓๔	๑๓๓	๓,๕๕๘	๗,๔๗๖	๑๑,๐๓๔
๗	ตลาดใหญ่	๑๖,๑๓๐	๖๒	๒๔,๙๕๔	๒๘,๘๐๘	๕๓,๗๖๒
๘	ตลาดเหนือ	๑๐,๗๓๐	๕๕	๙,๖๘๐	๑๑,๗๗๔	๒๑,๔๕๔
รวม		๑๕๒,๖๑๕	๙๑๙	๑๑๕,๘๘๘	๑๓๒,๖๔๔	๒๔๘,๕๓๒

(ที่มา : กรมการปกครอง , ณ เดือนกรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๖)

๒) หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ

ตารางที่ ๑๕ แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	ครัวเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๑๕๕	๑๗.๒๐
๕๖ – ๖๕ ปี	๑๔๔	๑๕.๙๘
๔๖ – ๕๕ ปี	๒๔๗	๒๗.๔๑
๓๖ – ๔๕ ปี	๒๓๖	๒๖.๒๐
๒๖ – ๓๕ ปี	๑๐๐	๑๑.๑๐
๑๘ – ๒๕ ปี	๑๙	๒.๑๑
รวม	๙๐๑	๑๐๐

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๗

๓) ลักษณะการประกอบอาชีพ

ตารางที่ ๑๖ แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๕๐๒	๕๕
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๔๑๑	๔๕

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๗

๔) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ตารางที่ ๑๗ แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๖๒๒	๖๙.๐๓
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๒๕๒	๒๗.๙๗
เช่า	๒๗	๓.๐๐
รวม	๙๐๑	๑๐๐

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๗

๕) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของตนเอง)

เกษตรกรอำเภอเมืองภูเก็ต มีการถือครองที่ดินเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด/น.ส.ทุกประเภท จำนวน ๔๑๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๔๐ รองลงมา คือ ไม่มีเอกสารสิทธิ์ จำนวน ๒๒๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๕ เอกสารสิทธิ์ประเภท ส.ป.ก. จำนวน ๑๔๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๕๔ และเอกสารสิทธิ์ที่เป็นอื่นๆ จำนวน ๑๑๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๑๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๘ แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครุฑเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๔๑๘	๑๔๐	๒๒๕	๑๑๘	๙๐๑

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๗

๖) รายได้ รายจ่ายของครุฑเรือนเกษตรกร

รายได้เฉลี่ยครุฑเรือน

ประชากรอำเภอเมืองภูเก็ตมีรายได้บุคคลเฉลี่ย ๑๖๐,๐๘๓.๕๕ บาทต่อปี ตำบลที่มีรายได้บุคคลเฉลี่ยสูงสุด คือ ตำบลกะรน มีรายได้บุคคลเฉลี่ย ๒๔๔,๒๓๖.๓๘ บาทต่อปี รองลงมาคือตำบลเกาะแก้ว มีรายได้บุคคลเฉลี่ย ๑๘๒,๔๑๕.๖๓ บาทต่อปี และเทศบาลนครภูเก็ต มีรายได้บุคคลเฉลี่ย ๑๗๕,๐๕๓.๒๖ บาทต่อปี

รายจ่ายเฉลี่ยครุฑเรือน

ประชากรอำเภอเมืองภูเก็ตมีรายจ่ายบุคคลเฉลี่ย ๑๑๓,๒๘๓.๑๑ บาทต่อปี ซึ่งต่ำกว่า รายได้บุคคลเฉลี่ย ๔๖,๘๐๐.๔๔ บาทต่อปี

๗) สินเชื่อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร

อำเภอเมืองภูเก็ต มีเงินสินเชื่อ ๑,๔๒๙,๔๘๒,๐๐๐.๐๐ บาท มีจำนวนเกษตรกรที่มีภาวะหนี้สิน จำนวน ๒,๔๙๖ คน มีค่าเฉลี่ยสินเชื่อต่อคน ๕๗๒,๗๐๙.๑๓ บาท

(ที่มา : ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ,พ.ศ.๒๕๖๕

๘) ประเพณีและวัฒนธรรม

(๑) การนับถือศาสนา

ประชาชนในอำเภอเมืองภูเก็ต นับถือศาสนาแบบพหุวัฒนธรรม โดยศาสนาพุทธเป็นศาสนาหลัก (ประมาณ ๖๘-๗๓ %) ตามมาด้วยศาสนาอิสลาม (ประมาณ ๒๕-๒๗ %) และศาสนาคริสต์ รวมถึงความเชื่อดั้งเดิมของชาวจีน (ลัทธิเต๋า/ศาลเจ้า) และชุมชนชาวเล ทำให้ย่านเมืองเก่ามีวัดพุทธ ศาลเจ้าจีน และมีสยิดตั้งอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

(๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

▪ **ประเพณีตรุษจีน** : เป็นการเฉลิมฉลองวันขึ้นปีใหม่ของคนไทยเชื้อสายจีน วันตรุษจีนตรงกับวันแรกของเดือน ๑ ของจีน หรือเดือน ๒ เดือน ๓ ทางจันทรคติ มีพิธีกรรมทั้งหมด ๓ วัน

- วันแรก คือ วันที่ ๒๙ เดือน ๑๒ ของจีน มีการเตรียมอาหาร และของไหว้ต่างๆ ไว้สำหรับวันรุ่งขึ้น

- วันที่สอง คือ วันที่ ๓๐ เดือน ๑๒ ของจีน มีการไหว้ ๒ ช่วง คือ ช่วงเช้า จะมีการไหว้เทพเจ้า และช่วงบ่ายจะมีการไหว้บรรพบุรุษเมื่อเสร็จพิธีไหว้ จะมีการรับประทานอาหารร่วมกันในครอบครัว และมีการแจก " อั่งเปา " (แต๊ะเอีย) ให้แก่เด็กๆ

- วันที่สาม คือ วันที่ ๑ เดือน ๑ ของจีนชาวจีนจะแต่งกายด้วยชุดใหม่เพื่อเป็นสิริมงคล ไปไหว้พระที่ศาลเจ้า และถือว่าเป็นวันที่ยาวาจะไปเยี่ยมญาติในท้องถิ่นอื่น ซึ่งในวันนี้จะไม่มีการทำงานแต่อย่างใด จะไม่มีการพูดคำหยาบหรือดุด่าว่ากล่าวกัน

▪ **ประเพณีไหว้เทวดา** : เป็นการไหว้ต้อนรับ และขอบคุณเทวดาที่ช่วยพิทักษ์รักษามนุษย์ การไหว้จะเริ่มหลังเที่ยงคืนของวันที่ ๘ เดือน ๑ ของจีนไปแล้วหรือช่วงเวลาเริ่มต้นของ วันที่ ๙ เดือน ๑ ของไหว้ที่สำคัญคือ ต้นอ้อย ๒ ต้น และของคาวหวานต่างๆ

▪ **ประเพณีสารทจีน** : เป็นเดือนที่ชาวจีนถือว่า ยมบาลมีการปล่อยภูตผี หรือวิญญาณต่างๆ ให้ออกมารับส่วนบุญประจำปี มีการไหว้บรรพบุรุษของแต่ละครอบครัว ในวันที่ ๑๕ เดือน ๗ จีน มีการ “ไปปั๋ว” หรือจัดตกแต่งเครื่องเช่นไหว้ภูตผีและวิญญาณ ด้วยการทำขนมและแกะสลักผลไม้เป็นรูปสัตว์ต่างๆ และของไหว้ที่สำคัญคือ “อั่งกู่” หรือขนมเต่าสีแดง ทำจากแป้งข้าวเหนียว มีไส้ถั่วเหลืองกวน หรือทำจากแป้งสาเล่ไม่มีไส้ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของอายุยืนนาน และมีการไหว้ ณ สถานที่ต่างๆ ดังนี้

- ในวัน ๑๗ ค่ำ เดือน ๖ ของจีน ณ ศาลเจ้าบ้านกะทู้
- ในวัน ๑๓ ค่ำ เดือน ๗ ของจีน ณ บริเวณบ้านตลาดใหญ่
- ในวัน ๑๖ ค่ำ เดือน ๗ ของจีน ณ ศาลเจ้าบ้านตลาดเหนือ
- ในวัน ๑๗-๑๘ ค่ำ เดือน ๗ ของจีน ณ ตลาดสดเทศบาล
- ในวัน ๒๑ ค่ำ เดือน ๗ ของจีน ณ บ้านอ่าวเก (ถนนตะกั่วป่า)
- ในวัน ๑๙-๓๐ ค่ำ เดือน ๗ ของจีน ณ ศาลเจ้าพ่อต๋องก้อง (บ้านบางเหนียว)

▪ **งานผ้อต๋อ** : เป็นงานประเพณีของชาวภูเก็ตที่มีเชื้อสายจีน จะมีพิธีในช่วงเดือน ๗ ของจีน หรือเดือน ๙ ของไทย โดยมีพิธีเช่นไหว้บรรพบุรุษและวิญญาณศักดิ์สิทธิ์ด้วยเครื่องบวงสรวง เป็นขนมชนิดหนึ่งทำด้วยแป้งเป็นรูปเต่าขนาดใหญ่บ้างเล็กบ้าง ทาสีแดง ซึ่งคนจีนเชื่อว่าเต่าเป็นสัตว์ที่มีอายุยืน ดังนั้น การไหว้เต่าจึงเป็นการต่ออายุให้ตนเองและถือฤกษ์ที่ยิ่งใหญ่

▪ **ประเพณีไหว้พระจันทร์** : คือการไหว้เทพเจ้าด้วยขนมไหว้พระจันทร์ (ตงซิวเปี้ย) และ ขนมโก๋ ในวันที่ ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ของจีน

▪ **ประเพณีถือศีลกินผัก** : เป็นการถือศีลชำระจิตใจ และงดเว้นการบริโภคเนื้อสัตว์ทุกชนิดมีระยะเวลา ๙ วัน เริ่มตั้งแต่ขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๙ จนกระทั่งถึง ขึ้น ๙ ค่ำ เดือน ๙ ของทุกปี ซึ่งอยู่ในช่วงเดือนกันยายน-ตุลาคมเป็นงานประเพณี ซึ่งชาวจีนที่เข้ามาอาศัยในภูเก็ต ยึดถือปฏิบัติมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๓๖๘ จนถึงทุกวันนี้ จะมีพิธีกรรมต่างๆ เช่น พิธีอัญเชิญพระ พิธีลุยไฟพิธีสะเดาะเคราะห์ พิธีส่งพระ เป็นต้น งานเทศกาลนี้นับเป็นงานที่ได้รับความสนใจและเลื่อมใสศรัทธาทั้งจากชาวไทย และชาวต่างประเทศมากที่สุดงานหนึ่ง

▪ **ประเพณีลอยเรือชาวเล** : จัดขึ้นในเดือน ๖ และเดือน ๑๑ แต่มีความแตกต่างกันโดยกลุ่มชาวเลที่หาดราไวย์และบ้านสะปำ จะมีพิธีลอยเรือในวันขึ้น ๑๓ ค่ำ กลุ่มชาวเลที่เกาะสิเหร่จะมีพิธีลอยเรือ ในวันขึ้น ๑๔ ค่ำ และกลุ่มชาวเลที่แหลมหลา (ทางตอนเหนือของเกาะภูเก็ต) จะมีพิธีลอยเรือในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ ซึ่งประเพณีลอยเรือถือเป็นพิธีสะเดาะเคราะห์ของชาวเล คล้ายกับพิธีลอยกระทงของชาวไทยมีการสร้างเรือจากไม้ระกำ ตัดผมตัดเล็บและทำตุ๊กตาไม้แทนคนใส่ลงไปในเรือแล้วนำไปลอยเพื่อนำเอาความทุกข์โศกเคราะห์ร้ายต่างๆ ออกไปกับทะเลแล้วมีการรำหรือที่เรียกว่า รำรองเง็งรอบเรือ

▪ **ประเพณีสารทไทย (เดือนสิบ)** : ตรงกับแรม ๘ ค่ำ เดือน ๑๐ และแรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ ซึ่งแต่ละวัดจะกำหนดเพียง ๑ วันแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ ประเพณีสารทไทยเกิดจากความเชื่อว่า ยมบาลมีการปล่อย

ภูตผี และวิญญาณต่างๆ ให้ออกมารับเอาส่วนบุญ จึงมีการนำของคาวหวาน มาทำบุญและให้ทานกันที่วัดสำหรับ
ขนมที่สำคัญในพิธี คือ ขนมลา ขนมเทียน ขนมท่อนใต้ ขนมต้ม

▪ **ประเพณีแข่งเม็ง** : เป็นการรวมญาติครั้งใหญ่เพื่อทำกิจกรรมบูชาบรรพบุรุษร่วมกันส่วนใหญ่จะ
ตรงกับ วันที่ ๕ เมษายนของทุกปี แต่ในการไห้วันนั้นมีระยะเวลาที่สามารถไหว้ได้ คือ ก่อนวันที่ ๕ เมษายน ๑๐ วัน
และหลังวันที่ ๕ เมษายน ๑๐ วัน

๑.๒ องค์การและสถาบันเกษตรกร

๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตารางที่ ๑๙ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร

ตำบล	กลุ่มส่งเสริม		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุว		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
กระน	๑	๒๘	๑	๑๕	๑	๒๐	๑๓	๗๘๖	๑	๑๒๐	-	-
เกาะแก้ว	-	-	-	-	๑	๒๘	๑๒	๑๖๓	-	-	-	-
ราไวย์	๑	๑๕	๑	๑๕	๑	๒๕	๑๘	๓๓๕	-	-	-	-
ฉลอง	๑	๓๐	๓	๓๒	๑	๔๐	๑๓	๒๒๒	-	-	-	-
ตลาดเหนือ	-	-	-	-	-	-	๔	๔๖	-	-	-	-
ตลาดใหญ่	-	-	-	-	-	-	๑๖	๑๙๘	-	-	-	-
รัชฎา	-	-	-	-	-	-	๑๔	๑๗๗	-	-	-	-
วิชิต	-	-	-	-	๑	๔๗	๑๖	๑๙๐	-	-	-	-
รวม	๓	๗๓	๕	๖๒	๕	๑๖๐	๑๐๖	๒,๑๑๗	๑	๑๒๐	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองภูเก็ต, พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๐ แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหาร	๕๑๖
เครื่องดื่ม	๑๐๘
ผ้า เครื่องแต่งกาย	๒๔๒
ของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก	๗๙
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	๑๗๑
รวม	๑,๑๑๖

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองภูเก็ต, พ.ศ.๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๑ แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวชาร์เตอร์		ตลาดใหญ่	๑๖
วิสาหกิจชุมชนนาคราชฟาร์ม		ตลาดใหญ่	๘
วิสาหกิจชุมชนถนนคนเดินภูเก็ตตลาดใหญ่		ตลาดใหญ่	๑๑
วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวย่านเมืองเก่าภูเก็ต		ตลาดใหญ่	๑๓
วิสาหกิจชุมชนรวมพลคนทำกิน		ตลาดใหญ่	๑๒
วิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนเทศบาลนครภูเก็ต		ตลาดใหญ่	๘
วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรและท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (ภูเก็ต)		ตลาดใหญ่	๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ค้าจังหวัดภูเก็ต		ตลาดใหญ่	๑๕
วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่พืชผักจังหวัดภูเก็ต		ตลาดใหญ่	๙
วิสาหกิจชุมชนภูเก็ตสามัคคี		ตลาดใหญ่	๙
วิสาหกิจชุมชนรักชีวภาพภูเก็ต		ตลาดใหญ่	๑๐
วิสาหกิจชุมชนถนนคนเดินชุมชนชาร์เตอร์แบงค์		ตลาดใหญ่	๗
วิสาหกิจชุมชนอาหารพื้นเมืองภูเก็ต		ตลาดใหญ่	๑๗
วิสาหกิจชุมชนเครือข่ายตลาดเกษตรกรจังหวัดภูเก็ต		ตลาดใหญ่	๓๕
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งมูลค่าสูงภูเก็ต		ตลาดใหญ่	๑๓
วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวตัวปางคายัค ภูเก็ต		ตลาดใหญ่	๘
วิสาหกิจชุมชนตลาดเหนือโซโซตี้		ตลาดเหนือ	๘
วิสาหกิจชุมชนภูเก็ตซิตีโกท Phuket city goat		ตลาดเหนือ	๑๓
วิสาหกิจชุมชนAMITY PHUKET		ตลาดเหนือ	๑๕
วิสาหกิจชุมชนเชิงลี้ฮ้อ		ตลาดเหนือ	๑๐
วิสาหกิจชุมชนประมงชายป่าเลนเกาะพร้าว	๓	เกาะแก้ว	๒๑
วิสาหกิจชุมชนประมงพื้นบ้าน อ่าวสะพาน	๓	เกาะแก้ว	๘
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตยางพันธุ์ดีบ้านเกาะแก้ว	๔	เกาะแก้ว	๑๒

วิสาหกิจชุมชนคนรู้ใจภูเก็ต	๔	เกาะแก้ว	๑๔
วิสาหกิจชุมชนผู้ประกอบการ YSF ภูเก็ต	๕	เกาะแก้ว	๒๙
เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนการเกษตรจังหวัดภูเก็ต		เกาะแก้ว	๕
วิสาหกิจชุมชนธรรพ์จ้งเกาะมะพร้าว	๖	เกาะแก้ว	๑๗
วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวโดยชุมชนเกาะมะพร้าว	๖	เกาะแก้ว	๘
วิสาหกิจชุมชนเกษตรกรบ้านเกาะมะพร้าว	๖	เกาะแก้ว	๑๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงผึ้งเกาะมะพร้าว	๖	เกาะแก้ว	๑๐
วิสาหกิจชุมชนแท็กซี่ชาวบ้านแหลมหิน	๗	เกาะแก้ว	๑๕
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาหารพื้นบ้าน บ้านแหลมหิน	๗	เกาะแก้ว	๗
วิสาหกิจชุมชนกวาดตี	๓	รัชฎา	๑๒
วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์เพชรอันดา	๑	รัชฎา	๑๕
วิสาหกิจชุมชนรักษ์ทะเลโหนดทรายทอง	๓	รัชฎา	๑๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสัจจะอันดาซอยกิ่งแก้วอุทิศ	๓	รัชฎา	๒๑
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มประมงพื้นบ้านตำบลรัชฎา	๓	รัชฎา	๑๔
วิสาหกิจชุมชนมัตย้อมซอย ๑ กิ่งแก้ว	๓	รัชฎา	๑๓
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มกุ๊กร่วมมือ	๓	รัชฎา	๑๙
วิสาหกิจชุมชนภูเก็ตออร์แกนิก	๕	รัชฎา	๒
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพืชสมุนไพรเพื่อสุขภาพจังหวัดภูเก็ต	๕	รัชฎา	๑๒
วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรเพื่อยาไทย	๕	รัชฎา	๑๐
วิสาหกิจชุมชนออมทรัพย์และสวัสดิการชุมชน	๓	รัชฎา	
วิสาหกิจชุมชนเห็ดผักรักชุมชน(ภูเก็ต)	๖	รัชฎา	๑๒
วิสาหกิจชุมชนของกินปุ่นแต่เมืองภูเก็ต	๖	รัชฎา	๗
วิสาหกิจชุมชนปลากะตักพัฒนาภูเก็ต	๗	รัชฎา	๒๓
วิสาหกิจชุมชนศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตำบลวิชิต	๑	วิชิต	๑๓
วิสาหกิจชุมชนผ้าย้อมมือภูเก็ต	๑	วิชิต	๘
วิสาหกิจชุมชนฟาร์มผักตั้งใจ	๑	วิชิต	๗

วิสาหกิจชุมชนมะนาวเหลืองอำพันภูเก็ต	๒	วิชิต	๑๒
วิสาหกิจชุมชนสวนปาล์มกลางเมือง	๒	วิชิต	๘
วิสาหกิจชุมชนสวนสายใยใจไทยทุกภาค อ.เมือง จ.ภูเก็ต	๒	วิชิต	๗
วิสาหกิจชุมชนภูมิไพรภูเก็ตและการแพทย์แผนไทย	๓	วิชิต	๙
วิสาหกิจชุมชนพัฒนาอาชีพคนพิการ ภูเก็ต	๓	วิชิต	๘
วิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปชุมชนบ้านระแงง		วิชิต	๑๓
วิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานซิลิมเล	๖	วิชิต	๘
วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวบ้านบ่อแร่	๖	วิชิต	๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงโคอำเภอมืองภูเก็ต	๖	วิชิต	๑๕
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและประมงพื้นบ้านอำวมะขาม	๗	วิชิต	๒๑
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มชมรมเรือหางยาวเพื่อการท่องเที่ยวและประมงชายฝั่งบ้านแหลมพันวา	๘	วิชิต	๒๘
วิสาหกิจชุมชนเกษตรวิชิตสัมพันธ์	๙	วิชิต	๑๓
วิสาหกิจชุมชนคนรักสุขภาพ	๒	วิชิต	๑๓
วิสาหกิจชุมชนบ้านสวนเจริญสุข ภูเก็ต	๒	ฉลอง	๑๐
วิสาหกิจชุมชนประมงชายฝั่งและการท่องเที่ยวบ้านป่าหลาย	๓	ฉลอง	๑๒
วิสาหกิจชุมชนเพาะเห็ดในเขตปฏิรูปที่ดินตำบลฉลอง	๕	ฉลอง	๑๕
วิสาหกิจชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงเขานากก	๕	ฉลอง	๑๔
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรนากกร่วมใจ	๕	ฉลอง	๑๔
วิสาหกิจชุมชนเกษตรสมุนไพรไทยภูเก็ต	๖	ฉลอง	๑๒
วิสาหกิจชุมชนฉลองพืชพันธุ์	๖	ฉลอง	๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผักปลอดภัยตำบลฉลอง	๖	ฉลอง	๔๐
วิสาหกิจชุมชนผลิตผักเหียงแปลงใหญ่อำเภอมืองภูเก็ต	๖	ฉลอง	๔๒
วิสาหกิจชุมชนวัดบ้านใหม่ ฉลองพัฒนา	๗	ฉลอง	๑๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรดอกไม้บานภูเก็ต	๙	ฉลอง	๘

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มประมงพื้นบ้านชุมชนโคกโดนด	๙	ฉลอง	๒๑
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มยอดเสนห์รวมใจ	๑๐	ฉลอง	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มหมอนวดหาดในหาน	๑	ราไวย์	๔๓
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มร่มหาดในหาน	๒	ราไวย์	๑๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรตำบลราไวย์	๒	ราไวย์	๓๕
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์รธรับ-ส่งนักเรียนตำบลราไวย์	๒	ราไวย์	๙
วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวบ้านเกาะโหลน ตำบลราไวย์	๓	ราไวย์	๑๒
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเรือหางยาวท่องเที่ยวบ้านเกาะโหลน	๓	ราไวย์	๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มประมงบ้านเกาะโหลน ภูเก็ต	๓	ราไวย์	๓๔
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์อัลอามานะห์ตำบลราไวย์	๔	ราไวย์	๓๑
วิสาหกิจชุมชนไทยเฮิร์บอัล๔๒๘๙	๔	ราไวย์	๗
วิสาหกิจชุมชนมุสลิมสปาบ้านบางคนที	๔	ราไวย์	๙
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บราไวย์ภูเก็ต	๔	ราไวย์	๑๕
วิสาหกิจชุมชนบ้านพริ้ม	๕	ราไวย์	๘
วิสาหกิจชุมชนรวมคนรักชกัญญา	๖	ราไวย์	๑๑
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มประมงพื้นบ้านหาดปากบาง	๖	ราไวย์	๙
วิสาหกิจชุมชนพรหมเทพแฮนด์เมด	๖	ราไวย์	๑๔
วิสาหกิจชุมชนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ราไวย์-ในหาน	๖	ราไวย์	๓๒
วิสาหกิจชุมชนไสยวนเบเกอร์ ภูเก็ต	๗	ราไวย์	๑๒
วิสาหกิจชุมชนนวดแผนไทย ตำบลราไวย์	๗	ราไวย์	๓๐
วิสาหกิจชุมชนตลาดริมน้ำหนองหานกะรน	๑	กะรน	๘๔
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มบริการร่วมชายหาดตำบลกะรน	๑	กะรน	๑๑๙
วิสาหกิจชุมชนตลาดบางเงือก	๓	กะรน	๘๖
วิสาหกิจชุมชนวอเตอร์สปอร์ต ตำบลกะรน	๓	กะรน	๓๙
วิสาหกิจชุมชนนวดแผนไทย ต.กะรน	๓	กะรน	๖๕
วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่พริกไทยตำบลกะรน		กะรน	๗

วิสาหกิจชุมชนเกษตรกรตำบลกะรน	๔	กะรน	๘๕
วิสาหกิจชุมชนเรือเร็วตำบลกะรน	๒	กะรน	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเขตปฏิรูปที่ดินต.กะรน ภูเก็ต		กะรน	๑๐
วิสาหกิจชุมชนเกษตรเชิงท่องเที่ยวบ้านสวนใจเขียว		กะรน	๒๕
วิสาหกิจชุมชนเรือหางยาวนำเที่ยวตำบลกะรน		กะรน	๓๕
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มบริการนวดชายหาดตำบลกะรน		กะรน	๑๒๐
วิสาหกิจชุมชนเกษตรท่องเที่ยวพรชนก		กะรน	๑๐๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองภูเก็ต, พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๒๒ แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร			
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรนากร่วมใจ	๕	ฉลอง	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรดอกไม้บ้านภูเก็ต	๙	ฉลอง	๑๒
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบางคนทีสุขสันต์	๔	ราไวย์	๑๕
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรฉลอง	๖	ฉลอง	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกะรน	๒	กะรน	๑๕
กลุ่มยุวเกษตรกร			
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านบางคู	๒	เกาะแก้ว	๒๘
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนแหลมพันวา	๘	วิชิต	๔๐
กลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนบ้านฉลอง	๖	ฉลอง	๔๐
กลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนวัดสว่างอารมณ์	๒	ราไวย์	๒๕
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านกะตะ	๒	กะรน	๑๕
กลุ่มส่งเสริมอาชีพ			
กลุ่มส่งเสริมอาชีพพืชผักปลอดภัย	๖	ฉลอง	๓๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพตำบลกะรน	๑	กะรน	๒๘
กลุ่มส่งเสริมอาชีพราไวย์	๗	ราไวย์	๑๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองภูเก็ต, พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๒๓ แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์

ชื่อ	ที่อยู่		
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล
สหกรณ์กองทุนสวนยางฉลอง	๗/๖	๗	ฉลอง
สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. ภูเก็ต จำกัด	๔๒/๒	-	ตลาดใหญ่
สหกรณ์การเกษตรเมืองภูเก็ต จำกัด	๗๘/๑๘	๖	ตลาดเหนือ
สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนเคหะรัษฎาภูเก็ต จำกัด	๖๘/๙๐๑	๗	รัษฎา
สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนบ่อแร่สันติสุข จำกัด	๗๖/๒	๖	วิชิต
สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนเมืองภูเก็ต จำกัด	๑๘๕/๑๖	-	ตลาดใหญ่
สหกรณ์ออมทรัพย์ก๊กหิน จำกัด	๑๐๒/๑๙๘	๕	รัษฎา
สหกรณ์ออมทรัพย์ครูภูเก็ต จำกัด	๖/๔	๓	รัษฎา
สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูเก็ต จำกัด	๙/๑๑๑	-	ตลาดใหญ่
สหกรณ์ออมทรัพย์บริษัทเฮลโลภูเก็ต จำกัด	๓๓/๓	๒	วิชิต
สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานไทยชาร์โก้ จำกัด	๘๐	๘	วิชิต
สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานสงเคราะห์สวนยางภูเก็ต จำกัด	๓/๘	๑	รัษฎา
สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลวชิระภูเก็ต จำกัด	๓๕๓	-	ตลาดใหญ่
สหกรณ์ออมทรัพย์ศูนย์ชีววิทยาทางทะเลภูเก็ต จำกัด	๕๑	๘	วิชิต
สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขภูเก็ต จำกัด	สสจ.	-	ตลาดใหญ่
สหกรณ์ออมทรัพย์กะตะธานี คอลเลกชั่น จำกัด	๑๔	-	กะรน
ชุมนุมสหกรณ์รถบริการจังหวัดภูเก็ต จำกัด	๔๖/๑๒๒	๖	รัษฎา
สหกรณ์เคหสถานโคกโดนดพัฒนา จำกัด	๓๖๓	๙	ฉลอง
สหกรณ์เคหสถานทิวสินมั่นคงภูเก็ต จำกัด	๓๔/๑๙๘	๒	รัษฎา
สหกรณ์บริการแท็กซี่ภูเก็ต จำกัด	๕๗/๓	-	ตลาดใหญ่
สหกรณ์รถบริการและการท่องเที่ยวตำบลกะรน จำกัด	๗/๒	-	กะรน

(ที่มา: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดภูเก็ต, พ.ศ.๒๕๖๗)

๒) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตารางที่ ๒๔ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศคปช.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
					กษ.	ปศุสัตว์	ปฏิรูป	
กะรน	-	๔	๑	-	-	-	-	๑
เกาะแก้ว	-	๒	-	-	-	-	-	๑
ราไวย์	-	๑	-	-	-	-	-	๑
ฉลอง	๑	๕	๑	๑	๒	-	-	๑
รัชฎา	-	๑	-	-	๑	-	-	๑
วิชิต	-	-	-	-	-	-	-	๑
ตลาดเหนือ	-	-	-	-	-	-	-	-
ตลาดใหญ่	-	๑	-	-	-	-	-	-
รวม	๑	๑๔	๒	๑	๓	๐	๐	๖

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองภูเก็ต, พ.ศ. ๒๕๖๘

(๑) อาสาสมัครเกษตร

อำเภอเมืองภูเก็ต มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๑๙๒ คน โดยมีประมวงอาสาจำนวนมากที่สุด จำนวน ๕๐ ราย รองลงมา คือ อาสาเกษตรหมู่บ้าน ๔๖ ราย หมอดินอาสา ๓๘ ราย อาสาปศุสัตว์ ๒๘ ราย อาสาปฏิรูปที่ดิน ๑๖ ราย อาสาสมัครฝนหลวง ๗ ราย สหกรณ์ ๑ ราย และเศรษฐกิจการเกษตร ๑ ราย อย่างไรก็ตาม อาสาเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๑ งานที่

ตารางที่ ๒๕ แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร

ตำบล	หน่วยงาน/อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมวง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
กะรน	๑	๐	๕	๐	๓	๔	๐	๐	๗
เกาะแก้ว	๑	๐	๘	๗	๘	๗	๐	๐	๐
ราไวย์	๑	๑	๑๒	๔	๘	๗	๐	๐	๔
ฉลอง	๔	๑	๐	๓	๑๒	๑๐	๑	๑	๖
ตลาด	๑	๐	๐	๑	๐	๑	๐	๐	๐
ตลาดใหญ่	๐	๐	๑	๑	๑	๑	๐	๐	๒
รัชฎา	๐	๐	๑๓	๔	๖	๗	๑	๐	๐
วิชิต	๑	๐	๑	๘	๙	๙	๐	๐	๑
รวม	๙	๒	๕๐	๒๘	๔๗	๔๖	๒	๑	๑๖

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองภูเก็ต, พ.ศ. ๒๕๖๗

หมายเหตุ : อาสาเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๑ งานที่

(๒) ปราชญ์ชาวบ้าน

อำเภอเมืองภูเก็ต มีปราชญ์ชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกปราชญ์ชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของปราชญ์แต่ละคน จำนวน ๗ คน

ตารางที่ ๒๖ แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน

ตำบล	จำนวน (ราย)	องค์ความรู้ด้าน
ฉลอง	๔	การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ การขยายพันธุ์ เป็นต้น
รัชฎา	๑	วัฒนธรรม จักสานภูเก็ต
ราไวย์	๑	การขยายพันธุ์พืช เช่น มะนาวเหลือง
กะรน	๑	สมุนไพร
รวม	๗	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองภูเก็ต พ.ศ. ๒๕๖๘

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ตารางที่ ๒๗ แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	หมู่	ตำบล
๑	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)	๖	ฉลอง
๒	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลฉลอง (ศูนย์หลัก)	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	๖	ฉลอง
๓	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลกะรน (ศูนย์เครือข่าย)	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	๒	กะรน
๔	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกผักปลอดภัยตำบลฉลอง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๖	ฉลอง
๕	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านกู่กู	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๓	รัชฎา
๖	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตผักเหมียงแปลงใหญ่อำเภอเมืองภูเก็ต	ศูนย์เรียนรู้พืชผัก	๖	ฉลอง
๗	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรตำบลราไวย์	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๗	ราไวย์
๘	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรตำบลกะรน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๔	กะรน
๙	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตยางพันธุ์ดีเกาะแก้ว	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ยืนต้น	๔	เกาะแก้ว

๑๐	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านสวน นิรมล	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตร ทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๗	ฉลอง
๑๑	กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีก ตำบลกระน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตร ทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๒	กระน
๑๒	ศูนย์เรียนรู้เกษตรอินทรีย์และผลิตปุ๋ยมูล ไส้เดือน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตร ทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๕	ฉลอง
๑๓	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านเกาะ มะพร้าว	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตร ทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๖	เกาะแก้ว
๑๔	วิสาหกิจชุมชนนคราชาฟาร์ม	ศูนย์เรียนรู้พืชผัก		ตลาด ใหญ่

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองภูเก็ต พ.ศ. ๒๕๖๘

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ..๔..... กลุ่ม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๘ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่

ที่	ตำบล	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวน พื้นที่ (ไร่)
๑	ฉลอง	วิสาหกิจชุมชนผลิตผักเหมียง แปลงใหญ่	ผักเหมียง	๓๔	๑๐๐.๗๕
๒	ตลาดใหญ่	วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ พืชผักจังหวัดภูเก็ต	พืชผัก	๓๐	๗๓.๒
๓	กระน	วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ พริกไทยตำบลกระน	พริกไทย	๓๐	๑๐
๔	ฉลอง	แปลงใหญ่ยางพาราตำบล ฉลอง	ยางพารา	๓๔	๕๑๓

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองภูเก็ต พ.ศ. ๒๕๖๘

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ

สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้าทางการเกษตร

๑.๑ แหล่งน้ำหลัก

[☒] น้ำฝน [] ชลประทาน [] บ่อน้ำบาดาล [] แหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ (ระบุ).....

๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

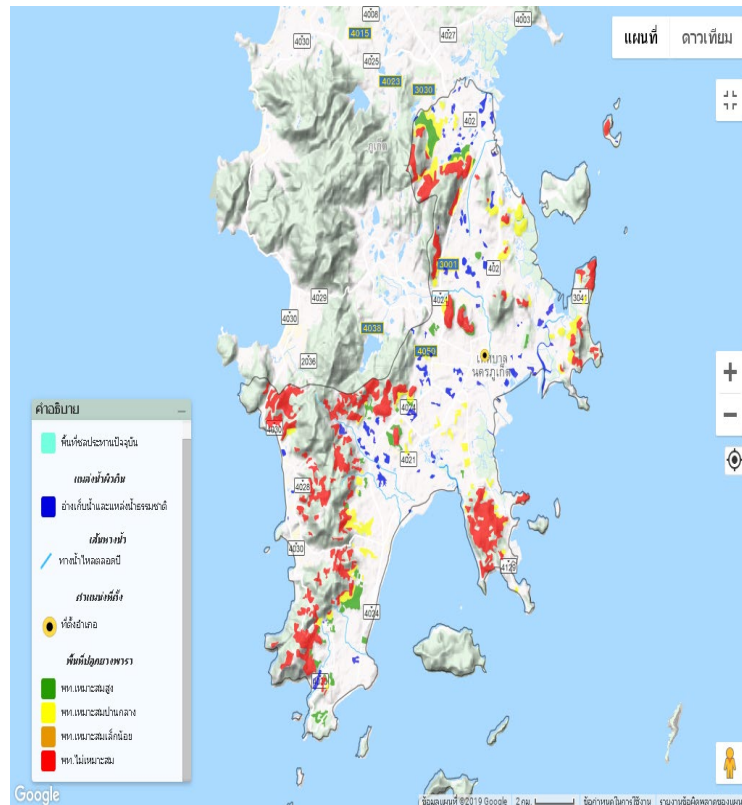
๑) เขตความเหมาะสม

อำเภอเมืองภูเก็ต มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกยางพาราทั้งหมด จำนวน ๙,๓๘๗.๘๕ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ไร่ ๑,๗๒๗.๓๕ คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๔ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๙๐๘.๒๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙.๖๘ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๕๕๑.๖๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕.๘๘ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๖,๒๐๐.๕๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๐๕

ตารางที่ ๒๙ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพารา อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
ตำบลตลาดเหนือ	๓๙.๖๕	๐	๐	๙.๒๑	๔๘.๘๖
ตำบลตลาดใหญ่	๐	๖.๖	๐	๐.๑๔	๖.๗๔
ตำบลวิชิต	๒๗๖.๑๔	๖๕.๘	๘๘.๑๙	๑,๒๘๗.๓๔	๑,๖๙๗.๔๗
ตำบลฉลอง	๒๖๑.๑๙	๑๐๓.๒๗	๐	๕๔๓.๖๐	๘๐๘.๐๖
ตำบลรัชฎา	๕๕.๗๙	๑๗๐.๘๔	๒๓๖.๖๕	๒๙๒.๕๘	๗๕๕.๘๖
ตำบลเกาะแก้ว	๔๓๒.๘๖	๓๔.๘๑	๑๘๐.๐๐	๔๖๙.๓๑	๑,๑๑๖.๙๘
ตำบลราไวย์	๕๘๓.๓๒	๑๙๙.๒๙	๐	๖๒๙.๑๓	๑,๔๑๑.๗๔
ตำบลกะรน	๐	๑๘.๕๙	๐	๒๖๘.๒๒	๒๘๖.๘๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองภูเก็ต, พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๖ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพารา
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน (Agri-map-online, พ.ศ. ๒๕๖๘)

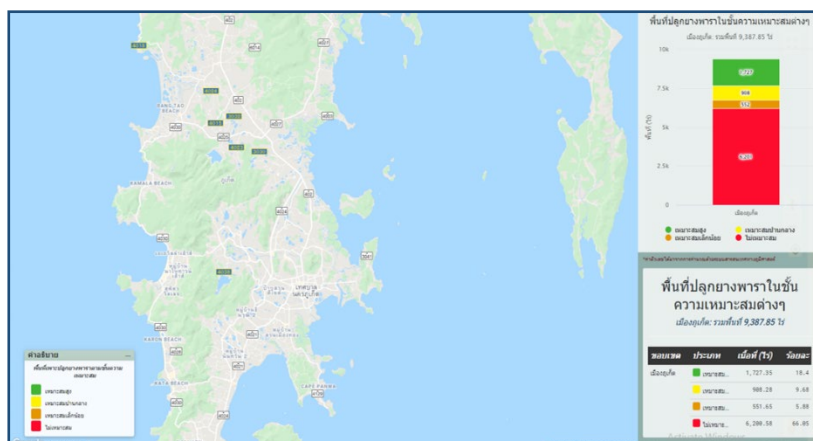
๒) พื้นที่ปลูกยางพารา

ตารางที่ ๓๐ แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตยางพารา

ตำบล	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
ตำบลตลาดเหนือ	-	-	-	-	-
ตำบลตลาดใหญ่	-	-	-	-	-
ตำบลวิเชียร	๓๕	๔๙๒.๑๑	๔๒๐	๕,๗๗๐	๓๕.๑๑
ตำบลคลอง	๕๕	๙๔๕.๓๘	๙๐๕.๓๐	๑๑,๘๑๐	๓๖.๒๔
ตำบลรัชฎา	๒๓	๓๗๘.๓๔	๓๒๑	๔,๔๑๐	๓๐.๖๘
ตำบลเกาะแก้ว	๔๗	๘๗๗.๖๘	๘๑๒	๙,๘๑๐	๓๒.๕๓
ตำบลราไวย์	๓๘	๕๐๗.๕๑	๔๗๕.๒๑	๗,๕๐๐	๓๕.๖๓
ตำบลกะรน	๒๙	๔๓๐.๒๖	๓๙๕.๓๑	๔,๗๕๐	๓๖.๒๑

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองภูเก็ต, พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๓) พื้นที่ปลูกยางพารา ตามระดับชั้นความเหมาะสม

ภาพที่ ๗ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกยางพาราในชั้นความเหมาะสมต่างๆ

(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน (Agri-map-online, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

ยางพารา

(๑) การใช้พันธุ์ดี พันธุ์ปลูกยางพาราพันธุ์ดี (RRIM ๖๐๐) GT ๑, PB ๕/๕๑ และ TR ๒๓๕ ตามลำดับ

(๒) การเตรียมดิน

การเตรียมพื้นที่ โดยการไถพลิกดินและเก็บเศษวัชพืชออกจากพื้นที่ให้หมดจากนั้นทำการไถพรวนซ้ำอีกครั้งเพื่อให้ดินร่วนและทำการปักไม้ชะมบตามระยะปลูกที่กำหนด

สภาพพื้นที่เดิมที่จะใช้สำหรับปลูกยางพาราในแต่ละท้องที่แต่ละแห่ง จะมีลักษณะที่ต่างกันออกไปตามลักษณะของพื้นที่ และในการเตรียมพื้นที่สำหรับปลูกจึงสามารถทำได้หลายวิธี เช่น ในกรณีที่เป็นสวนยางพาราเก่า พื้นที่มีลักษณะเป็นป่า หรือมีไม้อื่นปลูกรวมอยู่ด้วย การเตรียมพื้นที่นั้นจะต้องโค่นล้มไม้เหล่านี้เสียก่อน ซึ่งการโค่นล้มไม้อาจทำได้โดยใช้แรงงานคน หรือแรงงานเครื่องจักรกล จากนั้นเก็บเศษไม้ต่างๆ มารวมกันไว้เป็นกอง จัดเรียงเป็นแนวตามพื้นที่ และตากให้แห้งเพื่อทำแฉะแค้นไฟ จากนั้นก็ทำการเผาเศษไม้เหล่านั้น หลังจากเผาเสร็จแล้ว ก็ควรจะรวบรวมปรนที่ยังเผาไหม้ไม่หมดมารวมกันเพื่อเผาไหม้อีกครั้ง และทำการเตรียมพื้นที่สำหรับปลูก โดยการใช้วิธีการไถ จำนวน ๒ ครั้ง พรวนดินอีก ๑ ครั้ง ส่วนพื้นที่ที่ยังมีตอไม้ยางเก่าหรือตอไม้อื่นอยู่หลงเหลืออยู่ อาจจะทำให้การเตรียมดินสำหรับการปลูกไม่สะดวกมากนัก แต่หากเป็นกรณีที่พื้นที่ที่จะปลูกมีความลาดชันมาก เช่น พื้นที่บริเวณควนหรือเนิน จะต้องมีการจัดทำพื้นที่เป็นขั้นบันไดหรือทำการตัดดิน เพื่อสกัดกั้นไม่ให้หน้าฝนชะล้างดินเหล่านั้นให้ไหลตามน้ำ

(๓) การปลูก เป็นแถวเป็นแนว ระยะ ๓ X ๘ และระยะ ๓.๕ X ๗ เมตร

(๔) ระบบการให้น้ำ การให้น้ำส่วนใหญ่ใช้น้ำฝน

(๕) การดูแลรักษา

การปลูกซ่อม การปลูกยางพาราไม่ว่าจะใช้วัสดุปลูกชนิดใด ภายหลังจากที่ทำการปลูกไปแล้ว ย่อมจะมีต้นยางพาราที่แตกต่างกันเสมอ ส่วนจะมีมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ความสมบูรณ์ของวัสดุที่ใช้ปลูก สภาพภูมิอากาศ ความชำนาญของผู้ปลูก และผลจากการทำลายของโรคและแมลงเป็นต้น โดย

จุดประสงค์แล้วการปลูกซ่อมยางพาราก็เพื่อต้องการให้ได้จำนวนต้นยางที่ปลูกมีจำนวนเท่าเดิมและไม่มีหลุมว่าง ซึ่งจะทำให้ได้รับผลผลิตอย่างเต็มที่ อีกประการหนึ่งสิ่งที่จะต้องคำนึงอยู่เสมอในการปลูกซ่อมยางพาราก็คือ การเจริญเติบโตที่สม่ำเสมอของยางพาราเดิมและยางพาราที่ปลูกซ่อมใหม่ ในการปลูกซ่อมเพื่อให้ได้ตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวจึงต้องพิจารณาใช้วัสดุปลูกซ่อมอย่างเหมาะสม การจะใช้วัสดุปลูกซ่อมชนิดใด เช่น ต้นตอตา ต้นติดตา หรือต้นยางชำถุง ต้องขึ้นอยู่กับขนาดของต้นยางพาราในแปลงปลูกในระยะนั้นๆ ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่จะทำการปลูกซ่อมด้วย

(๖) การใส่ปุ๋ย ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๔ - ๔ - ๙ เพื่อเป็นการเพิ่มผลผลิตในสวนยางพาราที่มีการเปิดกรีด ในอัตรา ๕๐ กก./ไร่

(๗) การเก็บเกี่ยว/การกรีดยาง - การเปิดกรีดมีข้อแนะนำ ดังนี้

- โดยทั่วไปต้นยางเปิดกรีดได้เมื่ออายุประมาณ ๗ ปีครึ่ง ขนาดเส้นรอบต้นไม่ต่ำกว่า ๕๐ เซนติเมตร ความสูง ๑๕๐ เซนติเมตรจากพื้นดิน
- ต้นยางในสวนต้องมีขนาดเปิดกรีดได้มากกว่า ๗๐ % ของยางทั้งหมด
- เปิดกรีดครั้งลำดับที่ระดับความสูง ๑๕๐ เซนติเมตร จากพื้นดิน รอยกรีดทำมุม ๓๐ องศากับแนวระนาบ และเอียง จากซ้ายบน ลงมาขวาล่าง
- ตีตารางรองรับน้ำยาง ห่างจากรอยกรีดด้านหน้าลงมาประมาณ ๓๐ เซนติเมตร และติดลวด รับถ้วยน้ำยาง ให้ห่าง จากราง รับน้ำยางลง มาประมาณ ๑๐ เซนติเมตร
- ถ้าไม่กรีดยางควรคว่ำถ้วยไว้เพื่อไม่ให้สิ่งสกปรก ตกลงไป ถ้วยรับน้ำยาง
- ควรเริ่มกรีดยางตั้งแต่ตอนเช้า ประมาณ ๐๖.๐๐-๐๘.๐๐น. เพราะจะทำให้ปฏิบัติงานได้สะดวก เนื่องจากมองเห็นชัดเจนกว่ากลางคืนและผลผลิตที่ได้ใกล้เคียงกับการกรีดในตอนกลางวัน

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การดูแลรักษาหน้ายาง

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู มีการป้องกันโรคนางพารา เช่น โรคเส้นดำ โรคเปลือกเน่า โรคเปลือกแข็ง โรครากขาว รากเน่าโคนเน่า

แมลงศัตรูพืชในยางพารา

๑. ตัวง

เป็นแมลงปีกเป่าขนาดใหญ่ ลำตัวอ้วนป้อมสั้น ยาว ประมาณ ๓-๕ เซนติเมตร มีนิสัยชอบหลบอยู่ในดินเวลากลางวันและบินออกหากินในเวลาพลบค่ำ ตัวงตัวเมียออกไข่ในดิน ตัวหนอนของตัวงนี้ปกติมีสีขาวรูปงอ ๆ ลำตัวยาวประมาณ ๓-๕ เซนติเมตร อาศัยและเจริญอยู่ในดินกินอินทรีย์วัตถุ และรากยางตลอดจนรากพืชอื่น ๆ เป็นอาหาร จนกว่าจะเป็นดักแด้อยู่ในดินลึกลงไปและเป็นตัวเต็มวัยบินออกหากินผสมพันธุ์ในฤดูต่อมา

การป้องกันกำจัด

โดยธรรมชาติตัวหนอนตัวงจะมีต่อขูดรูเป็นตัวเปี้ยวที่สำคัญอยู่แล้ว แต่ถ้ามียานจำนวนมากก็ควรใช้ยาฆ่าแมลงกำจัด ยาที่แนะนำมี เบนซินเฮกซะคลอไรด์ ดีลตริน หรือเฮปตาคลอ ใส่ลงดินให้ทั่วบริเวณที่พบหนอนตัวงอาศัยอยู่

๒. ปลวก ชื่อคอปโตเทอเมส เซอวิกนาตัส (Coptotermes curvignathus)

การทำลายของศัตรูพืช

ปลวกคอปโตเทอเมส เซอวิกนาตัส ที่ทำอันตรายต้นยางนี้ มีลักษณะที่แตกต่างจากปลวกทั่วไป คือ จะมีปมเล็ก ๆ กลางหัว ส่วนหน้าของปลวกทหาร เมื่อให้ปลวกชนิดนี้ใช้กรามจับ สิ่งใดสิ่งหนึ่ง จะขับของเหลวสีขาวคล้ายน้ำยางออกมาทางปมเล็ก ๆ บนส่วนหน้าของหัวทันทีจนเห็นเป็นหยดได้ชัดเจน

ปลวกคอปโตเทอเมส เซอวีกนาตัส ที่ทำอันตรายต่อต้นยางคือ ปลวกงาน (ปลวกทหารและปลวกจำพวกที่สามารถผสมพันธุ์ได้จะไม่ทำอันตรายต้นยาง) โดยปลวกงานจะ กัดกินส่วนรากของต้นยางที่มีชีวิตอยู่ โดยเฉพาะบริเวณโคนต้นใต้ผิวดิน และกัดกินต่อไปภายใน ลำต้นจนเป็นโพรง ในระยะนี้ต้นยางจะแสดงอาการใบเหลือง ต่อมาเมื่อระบบรากถูกทำลาย เป็นส่วนมากต้นยางจะตายในที่สุด ต้นยางที่ตายเพราะถูกปลวกทำลายนี้ส่วนมากจะยืนต้นตายอย่างรวดเร็ว การระบาดของปลวกสังเกตได้จากต้นยางที่แสดงอาการใบผิดปกติ จะลุกลามออกไปยังต้นข้างเคียงค่อนข้างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เร็วกว่ากรณีที่ต้นยางเสียหาย โดยมีสาเหตุ เนื่องมาจากโรคราก มีผลทำให้ต้นยางตายเป็นบริเวณกว้างในระยะเวลาอันสั้น ซึ่งเจ้าของสวนยางจะไม่สามารถมองเห็นลักษณะโพรงที่ปลวกทำลายตามส่วนต่าง ๆ ภายนอกต้นยางได้เลย ถ้าไม่ ขุดดินบริเวณโคนต้นดู หรือเกิดลมพัดต้นยางล้ม (ยกเว้นบางกรณีที่อาจมีทางดินเป็นอุโมงค์ที่ปลวกสร้างขึ้นไว้เป็นทางเดินไปหาอาหารบนต้นยางปรากฏให้เห็นได้)

การแพร่ระบาด

ปลวกชนิดนี้ นอกจากจะทำอันตรายกับต้นยางทุก ๆ ระยะการเจริญเติบโตแล้ว ยังทำลายพืชอื่นอีกหลายชนิด รังของปลวกอาจอยู่ไกลจากแหล่งที่มันหาอาหารมาก และบางครั้งอาจสร้างรังย่อยขึ้นเป็นระยะ ๆ ระหว่างทางเดินจากรังใหญ่ไปสู่แหล่งอาหาร รังของปลวกชนิดนี้ จะไม่มีลักษณะเป็นจอมปลวกขึ้นมา ฉะนั้นการกำจัดปลวกชนิดนี้ให้หมดสิ้นจึงกระทำได้ลำบาก ส่วนใหญ่มักป้องกันแต่เพียงต้นยางที่ปลูกอยู่ในบริเวณที่มีปลวกอาศัยอยู่เท่านั้น

การป้องกันกำจัด

การป้องกันกำจัดปลวกให้ใช้สารเคมีออลดริน ๐.๕%, ดีลดริน ๐.๕%, เฮปตาคลอ ๐.๕% คลอเดน ๑.๐% หรือสารอื่น ๆ ที่มีคุณสมบัติคงทนอยู่ในดินได้นานและมี ประสิทธิภาพในการกำจัดแมลงในดินได้ดี ผสมน้ำรดดินรอบ ๆ ต้นยางแต่ละต้นที่ได้ทำการขุด เป็นร่องต้น ๆ รอบ ๆ โคนต้นไว้แล้วเพื่อกันสารเคมีไหลล้นออกไป ซึ่งวิธีนี้จะทำให้สารเคมีไหลลงไปตามรากของยางได้มากขึ้นและป้องกันปลวกได้ผลดี ในกรณีที่ปลูกถั่วฝักยาว หรือกรณีที่ดินมีความชื้นแฉะอยู่แล้ว การใช้สารเคมีชนิดเม็ด เช่น ฟูราดาน ๓ จี หรืออื่น ๆ ในการป้องกันกำจัดปลวกก็สามารถทำได้ ซึ่งเป็นวิธีการสะดวกและ ได้ผลดีเช่นกัน

๓. หนอนทราย

วงจรชีวิต หนอนทราย เป็นตัวอ่อนของด้วงปีกแข็งชนิดหนึ่ง อยู่ในตระกูลเมโลลอนติดี เป็นหนอนที่มีขนาดใหญ่ ลำตัวอ้วนป้อม มีกรามใหญ่ แข็งแรง ลำตัวสีขาวครีม เคลื่อนที่ได้ด้วยการยืดและหดของลำตัว ส่วนท้องมีขนและหนาม ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะที่ใช้แยกชนิดของหนอนทราย

การทำลายของหนอนทราย

หนอนทรายประมาณ ๗ ชนิด เป็นศัตรูของต้นยาง ทำความเสียหายให้กับต้นยางตลอดมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งยางอ่อนที่ปลูกในดินทรายแถบบริเวณชายป่า ถ้าเห็นต้นยางตายเป็นแถบ ๆ ก็อาจสันนิษฐานได้ว่า เกิดจากสาเหตุของหนอนทรายกินราก จะมีอาการใบสีเหลือง ร่วง และเกิดอาการตายจากยอดอย่างรวดเร็ว ในยางแก่ที่ถูกทำลาย ถ้าต้นยางไม่ตาย ผลผลิตจะลดลง

การป้องกันกำจัด

หนอนทรายมีศัตรูธรรมชาติคอยควบคุมอยู่แล้วหลายชนิด เช่น นก หนู ด้วง ตัวต่อ หมาล่า มด ตะนอย แมลงวัน และเชื้อรา อย่างไรก็ตาม เราก็สามารถป้องกันกำจัดหนอนทรายได้ โดยการใช้สารเคมีฆ่าแมลงประเภทรมดิน หรือสารเคมีฆ่าแมลงในดินทำลายหนอนทราย เช่น เฮปตาคลอ หรือ ออลดริน เข้มข้น ๐.๑% (เฮปตาคลอ หรือ ออลดริน ๑๐ กรัม ผสมน้ำ ๑๐ ลิตร) เทราดลงในดินตามรูที่ทำขึ้นรอบๆ ต้นยางโดยใช้สารเคมีที่ผสมน้ำเรียบร้อยแล้ว ประมาณ ๑ - ๒ ลิตรต่อต้น (ขึ้นกับขนาดของต้นยาง) การทำรูรอบต้นยางให้ใช้ชะแลงหรือไม้

เนื้อแข็งที่เสื่อมปลายจนแหลมแทงลงไปในดินรอบ ๆ ต้นยาง ลึกประมาณ ๖ - ๘ นิ้ว และห่างจากต้นยางโดยรอบประมาณ ๑ - ๒ ฟุต

๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอเมืองภูเก็ต มีการปลูกยางพารา ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ยางพารา	▽				△	△						▽

สัญลักษณ์

↔ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

↔ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๘ แสดงปฏิทินการเพาะปลูก

๑.๕ ต้นทุนการผลิต (ปรับเปลี่ยนตารางได้ตามความเหมาะสม)

ตารางที่ ๓๑ แสดงต้นทุนเฉลี่ยการผลิตยางแผ่นดิบ ปีพ.ศ. ๒๕๕๗

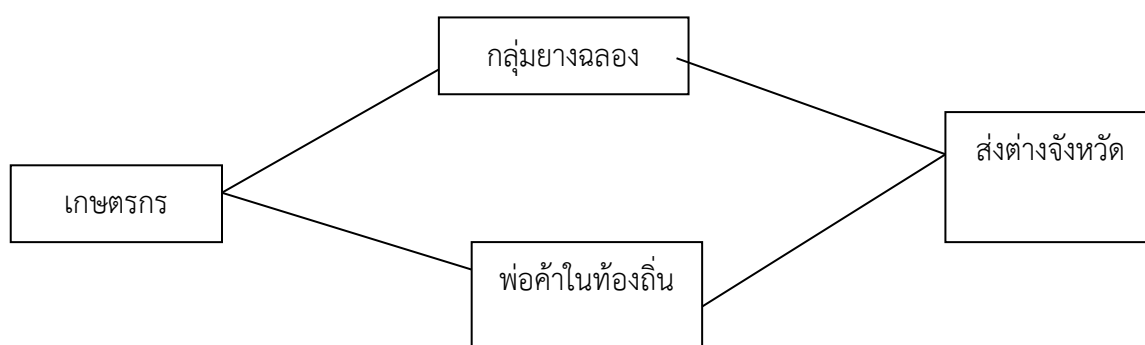
รายการ	นอกเขตชลประทาน	ร้อยละ
	ต้นทุน (บาท/ไร่)	
๑.ช่วงยางพารายังไม่ให้ผลผลิต	๓๓,๔๘๙.๑๘	๑๒.๓๓
๑.๑ ค่าเตรียมพื้นที่และค่าจ้างแรงงานจัดการสวน	๑๓,๕๒๒.๐๓	
๑.๒ ค่าปุ๋ยรองกันหลุมและปุ๋ยบำรุง (ปุ๋ยเคมีและอินทรีย์)	๑๔,๕๒๒.๒๗	
๑.๓ ค่าพันธุ์ยางพารา (ปลูก/ซ่อม) พืชคลุมดิน	๒,๓๔๙.๗๔	
๑.๔ ค่าอุปกรณ์การเกษตรและสารเคมีทางการเกษตร	๒,๑๓๔.๗๐	
๑.๕ ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	๔๗๐.๐๐	
๑.๖ ค่าเดินทาง	๒๙๐.๒๒	
๑.๗ ค่าน้ำและค่าไฟฟ้า	๒๐๐.๒๒	
๒.ช่วงยางพาราให้ผลผลิต	๓๓,๔๔๖.๗๐	๑๒.๓๒
๒.๑ ค่าปุ๋ยบำรุง	๑๕,๙๒๖.๒๘	
๒.๒ ค่าสารเคมีทางการเกษตร	๓,๕๕๕.๔๑	
๒.๓ ค่าจ้างแรงงานจัดการสวน	๙,๗๒๔.๕๗	
๒.๔ ค่าซ่อมอุปกรณ์การเกษตร	๔,๒๔๐.๔๔	
๒.๕ ค่ากรีดยางพาราและทำยางแผ่นดิบ	๑๘๐,๒๕๗.๙๕	๖๖.๓๘
๒.๕.๑ ค่าอุปกรณ์กรีดยางพาราและเก็บน้ำยางสด	๓,๗๕๘.๕๕	
๒.๕.๒ ค่าโรงเรือนอุปกรณ์ทำยางแผ่นดินและวัสดุสิ้นเปลือง	๑๒,๖๔๑.๕๓	

รายการ	นอกเขตชลประทาน	ร้อยละ
	ต้นทุน (บาท/ไร่)	
๒.๕.๓ ค่าจ้างแรงงานกรีดยางพาราและทำยางแผ่นดิบ	๑๖๓,๔๗๗.๖๒	
๒.๖ ค่าน้ำและค่าไฟฟ้า	๓๘๐.๒๕	
๓. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	๒๔,๓๕๐.๘๒	๘.๙๗
๓.๑ ค่าใช้ที่ดินและภาษีที่ดิน	๑๕,๙๖๖.๓๕	
๓.๒ ค่าเสียโอกาสของเงินทุน	๕๕๗.๔๙	
๓.๓ ค่าขนส่ง	๗,๘๒๖.๙๘	
๔. รวม	๒๗๑,๕๔๔.๖๕	๑๐๐
๕. ผลผลิตยางแผ่นดิบเฉลี่ย (กก./ไร่/ปี)	๔.๕๗๓.๗๗	

(ที่มา : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ; พ.ศ.๒๕๖๗)

๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

๑) วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

ภาพที่ ๙ แสดงวิธีการตลาดสวนยางพารา อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองภูเก็ต: พ.ศ.๒๕๖๘)

๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

มีแหล่งรับซื้อ ไม่มี โดยในพื้นที่จะมีพ่อค้าคนกลางมารับถึงสวน จำหน่ายอย่างก้อนถ้วย และเกษตรกรมีนำผลผลิตไปจำหน่ายที่ปากคลอง อำเภอถลาง

๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

๑) เกษตรกร

มีเกษตรกรผู้ปลูกในอำเภอจำนวน ๒๒๗ ราย และมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ จำนวน ๔ ราย มีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๓๒ แสดงเกษตรกรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่

ที่	หมู่	ตำบล	ประเภท	องค์ความรู้โดดเด่น
๑	๖	ฉลอง	Smart Farmer	ยางพารา และเกษตรผสมผสาน
๒	๕	ฉลอง	Smart Farmer	ยางพารา เกษตรผสมผสาน และเกษตรเชิงท่องเที่ยว
๓	๓	วิชิต	Smart Farmer	ยางพารา และเกษตรผสมผสาน
๔	๒	กะรน	Smart Farmer	ยางพารา และเกษตรผสมผสาน

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองภูเก็ต, พ.ศ. ๒๕๖๙

๒) องค์กรเกษตรกร ดังนี้

ตารางที่ ๓๓ แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

องค์กรเกษตรกร	จำนวน (แห่ง)	ชื่อกลุ่ม
ศพก.	๑	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเมืองภูเก็ต
แปลงใหญ่	๑	แปลงใหญ่อยางพาราตำบลฉลอง

๒. การวิเคราะห์ Supply chain

ตารางที่ ๓๔ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้ายางพารา อำเภอเมืองภูเก็ต

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
มิติพื้นที่	สถานการณ์ปัจจุบัน	อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ไม่ค่อยมีการดูแล พื้นที่ปลูกส่วนใหญ่ อยู่ในเขตที่ไม่เหมาะสม (N)	มีการจัดการสวนแบบขั้นบันไดในพื้นที่ลาดชัน และมีการปลูกพืชแซม เช่น สับปะรดกล้วย ในช่วง ๓ ปีแรก	พ่อค้าคนกลางมารับถึงสวน
	ปัญหา Pain point	พื้นที่ปลูกทับซ้อนกับเขตความเหมาะสมต่ำ ทำให้ผลผลิตต่อไร่ไม่เต็มศักยภาพ และมีความเสี่ยงจากลมแรง	พื้นที่ปลูกส่วนใหญ่เป็นที่เนิน ลาดชัน เสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของหน้าดินจากฝนที่ตกชุก	แหล่งรับซื้อในพื้นที่ไม่มี ต้องผ่านคนกลาง เนื่องจากเส้นทางการขนส่งไกล และไม่สะดวก
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Agri-Map) เพื่อบริหารจัดการโซนนิ่ง และปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ไม่เหมาะสม	ส่งเสริมการปลูกพืชตระกูลถั่วคลุมดินเพื่อรักษาความชื้นและป้องกันการชะล้าง	เกษตรกรมีการนำไปจำหน่ายยังกลุ่มสหกรณ์ยางพาราป่าคลอกเพื่อเพิ่มช่องทางจำหน่าย

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
มิติคน	สถานการณ์ปัจจุบัน	เกษตรกร ๒๒๗ ราย มี Smart Farmer ต้นแบบ ๔ ราย ที่มีความเชี่ยวชาญด้านเกษตรผสมผสาน	มีการรวมกลุ่มในรูปแบบแปลงใหญ่ ตำบลคลอง	ถ่ายทอดองค์ความรู้จากเกษตรกรต้นแบบสู่สมาชิกรายอื่นเพื่อลดต้นทุนและทำเกษตรผสมผสาน
	ปัญหา Pain point	ต้นทุนค่าจ้างแรงงานในการจัดการสวนช่วงยังไม่ให้ผลผลิตสูง	ค่าจ้างแรงงานกรีดยางและทำแผ่นดินสูงที่สุดในโครงสร้างต้นทุน	ใช้การบริหารจัดการแบบกลุ่ม (แปลงใหญ่) เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองในการจัดซื้อปัจจัยการผลิตและจัดการแรงงาน
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ถ่ายทอดองค์ความรู้จากเกษตรกรต้นแบบสู่สมาชิกรายอื่นเพื่อลดต้นทุนและทำเกษตรผสมผสาน	เกษตรกรรายย่อยในพื้นที่ห่างไกลอาจเข้าถึงข้อมูลราคากลางได้ยาก	ใช้ Application ติดตามราคายางพาราแบบ Real-time ของการยางแห่งประเทศไทย (กยท.)
มิติสินค้า	สถานการณ์ปัจจุบัน	ใช้พันธุ์ยางแนะนำ เช่น RRIT ๒๕๑, PB ๒๓๕ เน้นพันธุ์ทนโรคใบร่วงและเส้นดำ	ผลิตภัณฑ์หลักคือยางก้อนถ้วย	สินค้าส่วนใหญ่ถูกส่งเข้าสู่ระบบสหกรณ์และโรงงานแปรรูป
	ปัญหา Pain point	ประสบปัญหาโรคจากเชื้อไฟทอปโทราและแมลงศัตรู เช่น ปลวกและหนอนทราย	ผลผลิตต่อไร่ค่อนข้างต่ำ	มูลค่าเพิ่มของยางทั้งยางก้อนถ้วยและยางแผ่นดิบผันผวนตามราคากลางในตลาด
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ส่งเสริมการใช้ชุดตรวจโรคพืชเบื้องต้น และใช้สารเคมีกำจัดแมลง (เช่น ฟุราดาน) ตามหลักวิชาการ	ปรับปรุงสูตรปุ๋ยให้เหมาะสมตามชนิดดิน (๖ สูตร) และใช้ระบบการกรีดยางที่เหมาะสม (เช่น วันเว้นสองวัน)	ส่งเสริมการแปรรูปเบื้องต้นเพื่อเพิ่มคุณภาพยางแผ่นให้ได้มาตรฐาน

สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้ามะพร้าว

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ

๑.๑ แหล่งน้ำหลัก

[☒] น้ำฝน [] ชลประทาน [] บ่อน้ำบาดาล [] แหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ (ระบุ).....

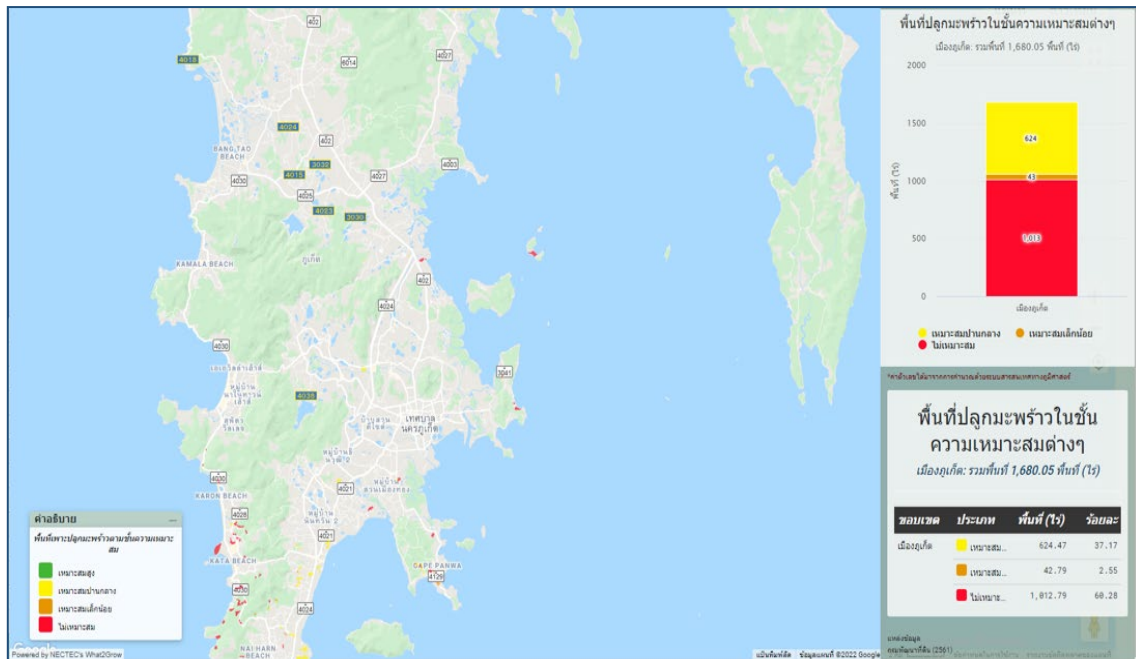
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

๑) เขตความเหมาะสม

ตารางที่ ๓๕ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมะพร้าว อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูก มะพร้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปาน กลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	ร ว ม พื้ น ที่ ทั้งหมด
ตำบลตลาด เหนือ	๐	๐	๐	๐	๐
ตำบลตลาดใหญ่	๐	๐	๐	๐	๐
ตำบลวิชิต	๐	๔๘.๒๒	๑๘.๕๓	๕๓.๕๙	๑๒๐.๓๔
ตำบลฉลอง	๐	๕๗.๘๖	๐	๒๐.๘๗	๗๘.๗๓
ตำบลรัชฎา	๐	๒๗.๘๖	๐	๒๗.๑๑	๕๔.๙๗
ตำบลเกาะแก้ว	๐	๗.๖๗	๐	๕๗.๘๒	๖๕.๔๙
ตำบลราไวย์	๐	๔๗๐.๑๕	๑๙.๘๗	๕๐๑.๕๗	๙๙๑.๕๙
ตำบลกะรน	๐	๑๒.๗๑	๔.๓๙	๓๕๑.๘๓	๓๖๘.๙๓

(ที่มา : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, พ.ศ. ๒๕๖๗)

ภาพที่ ๑๐ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมะพร้าว อำเภอเมืองภูเก็ต
(ที่มา : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, พ.ศ.๒๕๖๙)

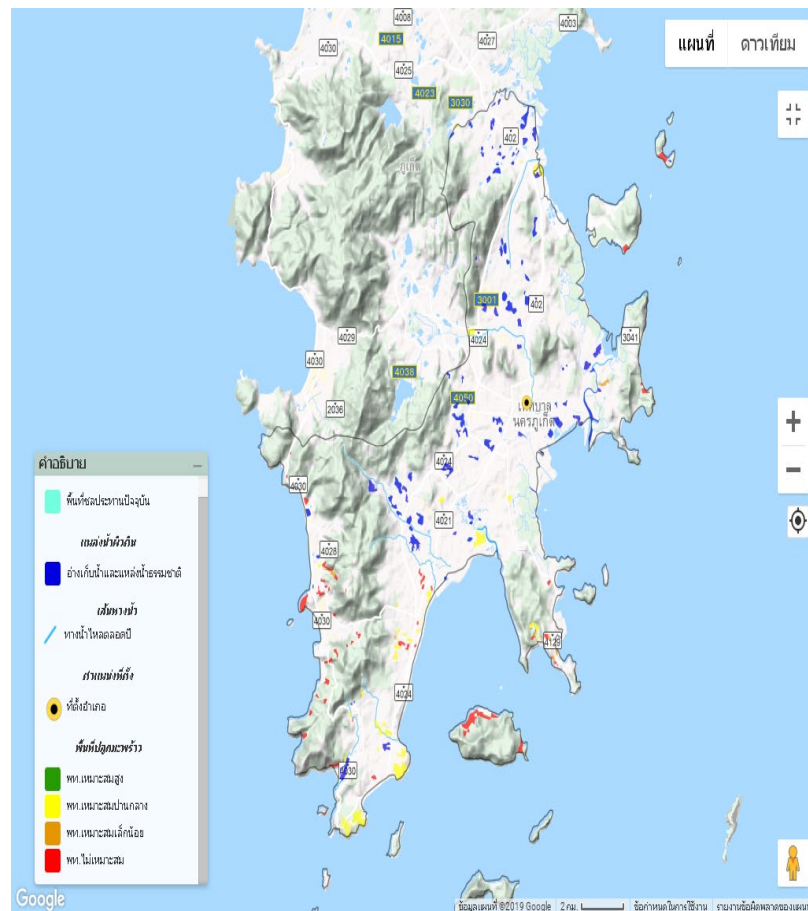
๒) พื้นที่ปลูกมะพร้าว

ตารางที่ ๓๖ แสดงครัวเรือน พื้นที่ปลูก และผลผลิตมะพร้าว อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต

ตำบล	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
ราไวย์	๐	๐	๐	๐	๐
เกาะแก้ว	๐	๐	๐	๐	๐
กะรน	๙	๒๕	๒๕	๓๐.๒๕	๑,๒๑๐
ฉลอง	๑๐	๔๕	๔๕	๕๖	๑,๒๔๔.๔๔
วิชิต	๓	๒๐	๕	๖.๔๕	๑,๒๙๐
รัชฎา	๑๕	๑๒๐	๑๒๐	๑๔๙.๑๙	๑,๒๔๓.๒๕
ตลาดเหนือ	๕๘	๑,๔๘๗	๑,๔๘๗	๑,๘๕๙.๙๐	๑,๒๕๐.๗๗
ตลาดใหญ่	๓	๖๕	๖๕	๘๒	๑,๒๖๑.๕๔
รวม	๑๐๑	๑,๗๖๒	๑,๗๔๗	๒,๑๘๓.๗๙	๑,๒๕๐

(ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร , พ.ศ. ๒๕๖๘)

๓) พื้นที่ปลูกมะพร้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม

ภาพที่ ๑๑ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมะพร้าวในชั้นความเหมาะสมต่างๆ

(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

- ๑) การใช้พันธุ์ดี

ซื้อต้นพันธุ์จากตัวแทนจำหน่ายพันธุ์มะพร้าว บางส่วนเพาะต้นพันธุ์เอง อัตราเฉลี่ย ๒๐ ต้นต่อไร่มะพร้าวที่ใช้ปลูก ราคาต้นพันธุ์เฉลี่ยต้นละ ๘๐ บาท/ต้น

พันธุ์มะพร้าวดั้งเดิมเป็นมะพร้าวแกง ต่อมาได้มีการคัดพันธุ์และเริ่มการปลูกมะพร้าวน้ำหอมและน้ำหวานเพิ่มขึ้นหลังจากธุรกิจท่องเที่ยวขยายตัว
- ๒) ระยะปลูก

การระยะปลูก ๙ x ๙ สำหรับมะพร้าวแกง ระยะ ๖ x ๖ เมตร สำหรับมะพร้าวบริโภคผลอ่อน
- ๓) การดูแลรักษา

เกษตรกรมีการปรับปรุงสวนน้อยมาก มีการกำจัดวัชพืชโดยใช้เครื่องตัดหญ้า
- ๔) การใส่ปุ๋ย

เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ใส่ปุ๋ยเคมี และมีบางพื้นที่ทำการเลี้ยงสัตว์แล้วใช้มูลสัตว์ใส่ต้นมะพร้าว หากใส่ปุ๋ยเคมี นิยมใช้สูตร ๑๓-๑๓-๒๑
- ๕) การป้องกันและกำจัดแมลงศัตรู

มีการกำจัดศัตรูพืชและแมลงศัตรูพืชโดยใช้วิธีชีววิธี สารชีวภัณฑ์ ใช้แทนเบียนและทำกับดักกองลอในการกำจัดด้วงมะพร้าว การใช้สารเคมีกำจัดแมลงศัตรูน้อย

๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอเมืองภูเก็ต มีการปลูกมะพร้าว ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
มะพร้าว	▽ ←-----→			←-----	←-----△-----→	△-----→					▽	▽

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๑๒ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมะพร้าวในอำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองภูเก็ต, พ.ศ. ๒๕๖๖

๑.๕ ต้นทุนการผลิต

อำเภอเมืองภูเก็ต มีต้นทุนการผลิตโดยเฉลี่ย ๘,๖๕๐ บาท ปี ๒๕๖๘

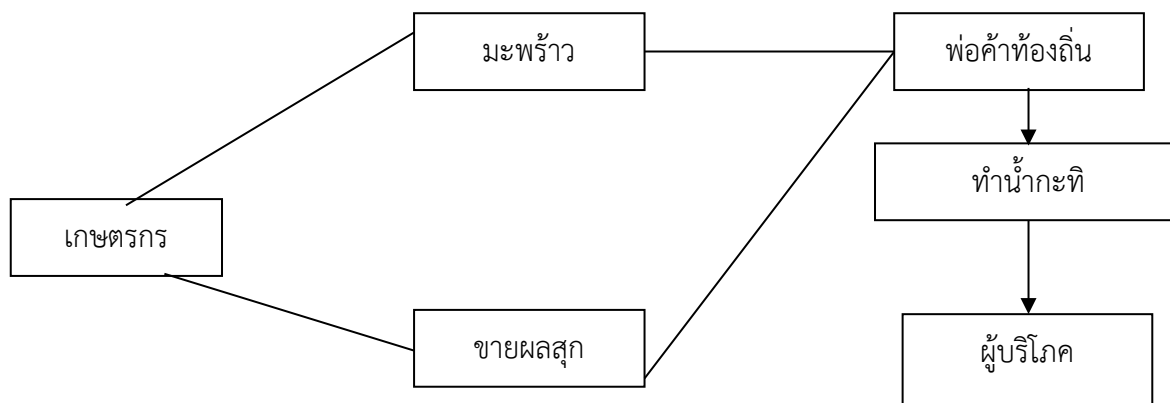
ตารางที่ ๓๗ แสดงต้นทุนการผลิต ปี ๒๕๖๘ อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต

รายการ	ต้นทุนการผลิต/ไร่
ค่าต้นพันธุ์	๒,๕๐๐
ค่าปุ๋ย	๒,๕๐๐
ค่าสารเคมี	๗๕๐
ค่าแรงงาน	๑,๕๐๐
ค่าดูแลรักษา	๙๐๐
ค่าเสื่อมอุปกรณ์	๕๐๐
รวม	๘,๖๕๐

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองภูเก็ต, พ.ศ.๒๕๖๘)

๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

การตลาด (สถานการณ์การตลาดของอำเภอ)
(๑) วิธีการตลาด (เป็นวิธีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

ภาพที่ ๑๓ แสดงวิธีการตลาดมะพร้าว อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต
(ที่มา : สำนักงานเกษตรเมืองภูเก็ต, พ.ศ. ๒๕๖๙)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต

มีแหล่งรับซื้อ กระจายทุกตำบล จำหน่ายให้กับร้านค้า ร้านอาหาร โรงแรมในพื้นที่

๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

มีเกษตรกรผู้ปลูกในอำเภอจำนวน ๓๑ ราย และมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ จำนวน ๒ ราย มีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๓๘ แสดงเกษตรกรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่

ที่	หมู่	ตำบล	ประเภท	องค์ความรู้โดดเด่น
๑	๓	ฉลอง	Smart Famer	การจัดการสวนมะพร้าว
๒	๒	ราไวย์	Smart Famer	การจัดการสวนมะพร้าว

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองภูเก็ต, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๒. การวิเคราะห์ Supply chain

ตารางที่ ๑ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้ามะพร้าว อำเภอเมืองภูเก็ต

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
มิติพื้นที่	สถานการณ์ปัจจุบัน	มีพื้นที่ปลูก ส่วนใหญ่อยู่ในเขตไม่เหมาะสม (N) และเหมาะสมน้อย (Sn) อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก	มีแหล่งรับซื้อผลผลิตกระจายในพื้นที่ ทุกตำบล	จำหน่ายให้ในท้องถิ่น ร้านอาหาร โรงแรมและผู้บริโภคในเมืองท่องเที่ยว
	ปัญหา Pain point	พื้นที่ศักยภาพ (S๒) มีน้อยมาก และส่วนใหญ่ปลูกในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมตามหลัก Agri-Map	สถานที่รวบรวมผลผลิตส่วนใหญ่อยู่ในระดับหมู่บ้าน ยังไม่มีศูนย์กระจายสินค้าขนาดใหญ่	พื้นที่จำกัดเนื่องจากการขยายตัวของภาคธุรกิจท่องเที่ยว
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) วางผังการปลูกในพื้นที่ที่เหมาะสม (S๒) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพผลผลิต	พัฒนา Application รวบรวมพิกัดแหล่งรับซื้อ (Market Mapping) เพื่อให้เกษตรกรเข้าถึงได้ง่ายขึ้น	เชื่อมโยงฐานข้อมูลการผลิตกับความต้องการของกลุ่มโรงแรม/ร้านอาหารในพื้นที่ (B๒B Platform)
มิติคน	สถานการณ์ปัจจุบัน	มีเกษตรกร ๑๐๑ ราย มีเกษตรกรต้นแบบ (Smart Farmer) ๒ ราย	พ่อค้าท้องถิ่นเป็นผู้มีบทบาทหลักในการรวบรวมผลผลิต	ผู้บริโภคมีความต้องการมะพร้าวน้ำหอม/น้ำหวานเพิ่มขึ้นตามการโตของท่องเที่ยว
	ปัญหา Pain point	เกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดการปรับปรุงบำรุงสวน (ใส่ปุ๋ย/ดูแลน้อย)	ขาดการรวมกลุ่มเกษตรกรที่เข้มแข็งในการต่อรองราคา	เกษตรกรบางส่วนยังปลูกมะพร้าวแบบดั้งเดิม ไม่ตรงความต้องการตลาดใหม่
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ใช้ Smart Farmer เป็นศูนย์กลางถ่ายทอดความรู้ผ่านสื่อ Digital หรือคลิปวิดีโอเกี่ยวกับการจัดการสวน	ส่งเสริมการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และใช้ App บริหารจัดการกลุ่มเพื่อวางแผนการผลิตร่วมกัน	อบรมทักษะการตลาด Digital และการสร้าง Content ประชาสัมพันธ์สินค้าอัตลักษณ์พื้นที่
มิติสินค้า	สถานการณ์ปัจจุบัน	ผลผลิตเฉลี่ย ๐.๓ ตัน/ไร่ ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย ๘,๖๕๐ บาท/ไร่	ผลผลิตส่วนใหญ่จำหน่ายเป็นผลสด (มะพร้าวบริโภคผลอ่อน)	ส่งจำหน่ายทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด
	ปัญหา Pain point	ผลผลิตต่อไร่ค่อนข้างต่ำ และต้นทุนค่าพันธุ์/ปุ๋ยสูง	ขาดการแปรรูปเบื้องต้นเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า	สินค้าขาดมาตรฐานการรับรอง (เช่น GAP) ทำให้เข้าสู่ตลาด Premium ได้ยาก

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	นำเทคโนโลยีการคัดเลือกสายพันธุ์ (มะพร้าวน้ำหอม) ที่ตลาดต้องการมาทดแทนพันธุ์เดิม	ส่งเสริมเทคโนโลยีการยืดอายุการเก็บรักษา (Shelf-life extension) เพื่อส่งขายได้ไกลขึ้น	ใช้ระบบ Traceability (QR Code) เพื่อตรวจสอบย้อนกลับถึงแหล่งผลิต สร้างความเชื่อมั่นให้ นทท.

สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้าปาล์มน้ำมัน

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ

๑.๑ แหล่งน้ำหลัก

[☒] น้ำฝน [] ชลประทาน [] บ่อน้ำบาดาล [] แหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ (ระบุ).....

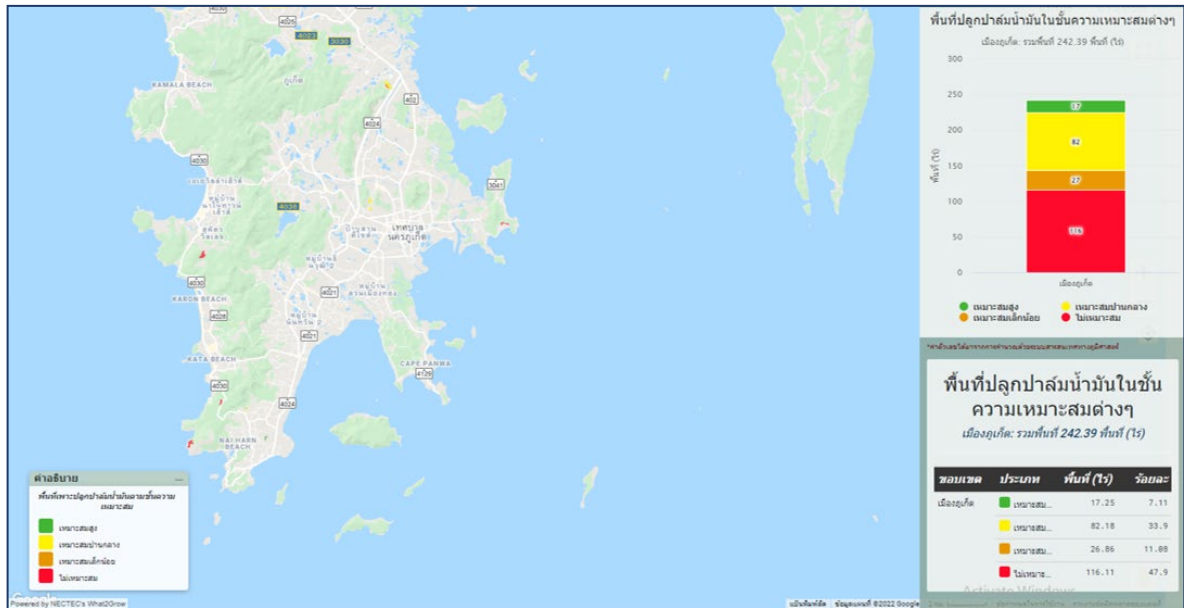
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

๑) เขตความเหมาะสม

ตารางที่ ๔๐ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกปาล์มน้ำมัน อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูก ปาล์มน้ำมัน (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
ตำบลตลาดเหนือ	๐	๓๓.๐๗	๐	๐.๑๕	๓๓.๒๒
ตำบลตลาดใหญ่	๐	๐	๐	๐	๐
ตำบลวิชิต	๐	๓.๘๑	๐	๐	๓.๘๑
ตำบลฉลอง	๐	๐	๐	๐	๐
ตำบลรัษฎา	๐	๐	๐	๑๗.๗๔	๑๗.๗๔
ตำบลเกาะแก้ว	๔.๐๔	๓๙.๘๕	๒๔.๖๔	๐.๙	๖๘.๕๓
ตำบลราไวย์	๑๓.๒	๕.๔๖	๒.๒๒	๐	๒๐.๘๘
ตำบลกะรน	๐	๐	๐	๙๗.๓๓	๙๗.๓๓

(ที่มา: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, พ.ศ. ๒๕๖๙)

ภาพที่ ๑๔ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกปาล์มน้ำมัน อำเภอเมืองภูเก็ต
(ที่มา: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, พ.ศ.๒๕๖๘)

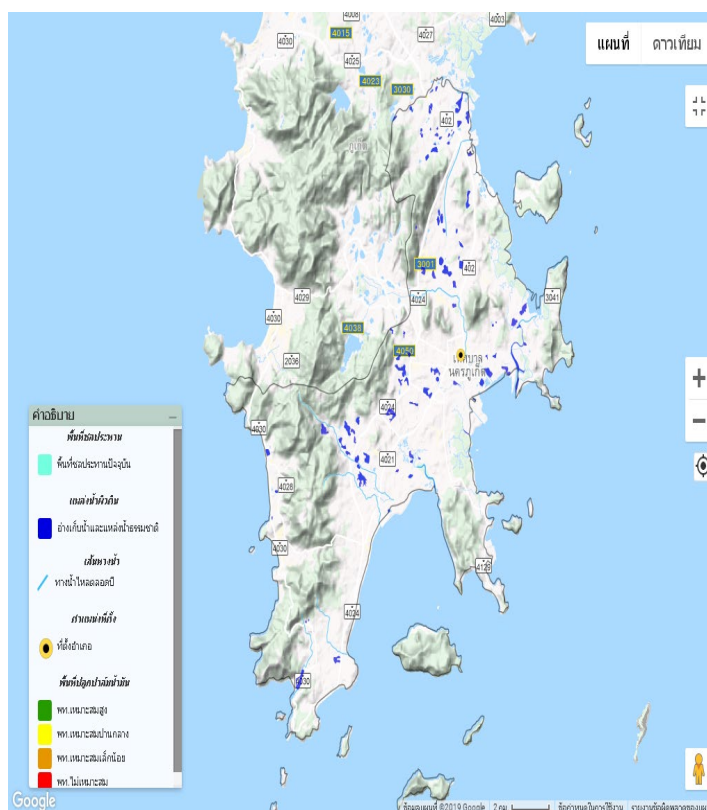
๒) พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน

ตารางที่ ๔๑ แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตปาล์มน้ำมัน

ลำดับ	ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร (ราย)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่ให้ผลผลิต (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)
๑	ตลาดเหนือ	๐	๐	๐	๐	๐
๒	ตลาดใหญ่	๐	๐	๐	๐	๐
๓	วิชิต	๓	๗๕.๕	๗๕.๕	๑๗๑.๖๙	๒,๒๕๐
๔	ฉลอง	๐	๐	๐	๐	๐
๕	รัชฎา	๑	๒๒	๒๒	๔๙.๕๖	๒,๒๕๒
๖	เกาะแก้ว	๒	๒๒.๕	๒๒.๕	๕๑.๒๙	๒,๒๓๐
๗	ราไวย์	๒	๓๓	๓๓	๗๓.๕๒	๒,๒๒๗
๘	กะรน	๗	๑๗๕	๑๗๕	๓๘๘.๖๖	๒,๒๒๐.๙๑
	รวม	๑๒	๓๒๘	๓๒๘	๗๓๔.๗๒	๒,๒๓๕.๙๘

(ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร , พ.ศ. ๒๕๖๘)

๓) พื้นที่ปลูกตามระดับปาล์มน้ำมันชั้นความเหมาะสม

ภาพที่ ๑๕ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันตามระดับชั้นความเหมาะสม
(ที่มา: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, พ.ศ.๒๕๖๙)

๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี ชี้อต้นพันธุ์จากตัวแทนจำหน่ายพันธุ์ปาล์ม อัตราเฉลี่ย ๒๒ ต้นต่อไร่ พันธุ์ปาล์มที่ใช้ปลูก คือ พันธุ์สุราษฎร์ ๒ พันธุ์ยูนีวานิชพันธุ์มาเลย์ และพันธุ์หนองเป็ด ราคาต้นพันธุ์เฉลี่ยต้นละ ๑๓๕-๑๔๐ บาท/ต้น

(๒) การเตรียมดิน ส่วนใหญ่ใช้วิธีซุดคู - ยกร่อง - ปลูก รองลงมาใช้วิธีไถ - ยกร่อง-ปลูก , ไถ-ยกร่อง-ปลูก และวิธีไถ-ปลูก

(๓) การปลูก แนวการปลูกเป็นแบบสามเหลี่ยมด้านเท่า สามเหลี่ยมด้านไม่เท่า

(๔) ระบบการให้น้ำ การให้น้ำส่วนใหญ่ใช้น้ำฝน ,ใช้ระบบน้ำหยด และติดตั้งระบบน้ำแบบสปริงเกอร์

(๕) การดูแลรักษา ส่วนใหญ่มีการตัดแต่งทางใบหลังจากตัดผลปาล์มทุกครั้ง มีการกำจัดวัชพืชโดยใช้เครื่องตัดหญ้า

(๖) การใส่ปุ๋ย การใส่ปุ๋ยส่วนใหญ่ ๓ เดือน/ครั้ง ใช้ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยคอก

(๗) การเก็บเกี่ยว เก็บในช่วงผลปาล์มเริ่มร่วง ๓-๑๐ ผล สีผิวจะเป็นสีส้มมากที่สุดโดยใช้เสียมตำเหล็กแทงผล

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว มีการตัดแต่งทางใบหลังจากตัดผลปาล์มทุกครั้ง

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู มีการกำจัดศัตรูพืชและแมลงศัตรูพืชโดยเน้นการใช้วิธีชีววิธี สารชีวภัณฑ์ ใช้แตนเบียนและทำกับดักกองล่อในการกำจัดด้วง

๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอกะทู้มีการปลูกปาล์มน้ำมัน ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ปาล์มน้ำมัน					△	△			▽	▽		

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอมืองภูเก็ต, พ.ศ.๒๕๖๖)

สัญลักษณ์ ↔ ช่วงฤดูปลูก △ ปลูกสูงสุด
 ↔ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว ▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๑๖ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกปาล์มน้ำมันในอำเภอมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต

๑.๕ ต้นทุนการผลิต

อำเภอมืองภูเก็ต มีต้นทุนการผลิต ๑๓,๕๐๐ บาท

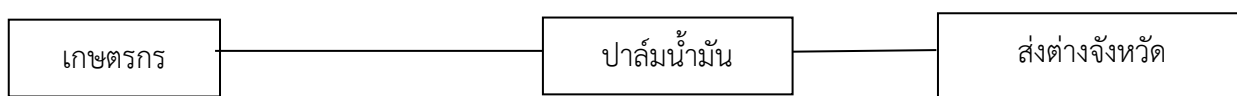
ตารางที่ ๔๒ แสดงต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมัน อำเภอมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ปี ๒๕๖๘

รายการ	ต้นทุนการผลิต/ไร่
๑. ค่าต้นพันธุ์	๔,๐๐๐
๒. ค่าปุ๋ย	๖,๐๐๐
๓. ค่าสารเคมี	๑,๐๐๐
๔. ค่าแรงงาน	๒,๐๐๐
๕. เสื่อมอุปกรณ์	๕๐๐
รวม	๑๓,๕๐๐

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอมืองภูเก็ต, พ.ศ.๒๕๖๘)

๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

(๑) วิธีการตลาด (เป็นวิธีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

ภาพที่ ๑๗ แผนผังแสดงวิธีการตลาดปาล์มน้ำมัน อำเภอมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอมืองภูเก็ต, พ.ศ.๒๕๖๘)

(๑) แหล่งรับซื้อผลผลิต
 แหล่งรับซื้อ ส่งจำหน่ายต่างจังหวัด

๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

มีเกษตรกรผู้ปลูกในอำเภอจำนวน ๑๒ ราย ไม่มีเกษตรกรต้นแบบด้านปาล์มน้ำมันในพื้นที่ที่มีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น เนื่องจากจะเป็นการจ้างแรงงาน

๒. การวิเคราะห์ Supply chain

ตารางที่ ๒ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้าปาล์มน้ำมัน อำเภอเมืองภูเก็ต

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
มิติพื้นที่	สถานการณ์ปัจจุบัน	อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ไม่ค่อยมีการดูแล พื้นที่ปลูกส่วนใหญ่ อยู่ในเขตที่ไม่เหมาะสม (N)	มีการจัดการสวนแบบขั้นบันไดในพื้นที่ลาดชัน และมีการปลูกพืชแซม เช่น สับปะรดกล้วย ในช่วง ๓ ปีแรก	พ่อค้าคนกลางมารับถึงสวน
	ปัญหา Pain point	พื้นที่ปลูกทับซ้อนกับเขตความเหมาะสมต่ำ ทำให้ผลผลิตต่อไร่ไม่เต็มศักยภาพ และมีความเสี่ยงจากลมแรง	พื้นที่ปลูกส่วนใหญ่เป็นที่เนิน ลาดชัน เสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของหน้าดินจากฝนที่ตกชุก	แหล่งรับซื้อในพื้นที่ไม่มี ต้องผ่านคนกลาง เนื่องจากเส้นทางการขนส่งไกล และไม่สะดวก
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Agri-Map) เพื่อบริหารจัดการโซนนิ่งและปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ไม่เหมาะสม	ส่งเสริมการปลูกพืชตระกูลถั่วคลุมดินเพื่อรักษาความชื้นและป้องกันการชะล้าง	เกษตรกรมีการนำไปจำหน่ายยังกลุ่มสหกรณ์ ยางพาราป่าคลอก เพื่อเพิ่มช่องทางจำหน่าย
มิติคน	สถานการณ์ปัจจุบัน	เกษตรกร ๒๒๗ ราย มี Smart Farmer ต้นแบบ ๔ ราย ที่มีความเชี่ยวชาญด้านเกษตรผสมผสาน	มีการรวมกลุ่มในรูปแบบแปลงใหญ่ ตำบลคลอง	ถ่ายทอดองค์ความรู้จากเกษตรกรต้นแบบสู่สมาชิกรายอื่นเพื่อลดต้นทุนและทำเกษตรผสมผสาน
	ปัญหา Pain point	ต้นทุนค่าจ้างแรงงานในการจัดการสวนช่วงยังไม่ให้ผลผลิตสูง	ค่าจ้างแรงงานกรีดยางและทำแผ่นดินสูงที่สุดในโครงสร้างต้นทุน	ใช้การบริหารจัดการแบบกลุ่ม (แปลงใหญ่) เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองในการจัดซื้อปัจจัยการผลิตและการจัดการแรงงาน

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ถ่ายทอดองค์ความรู้จากเกษตรกรต้นแบบสู่สมาชิกรายอื่นเพื่อลดต้นทุนและทำเกษตรผสมผสาน	เกษตรกรรายย่อยในพื้นที่ห่างไกลอาจเข้าถึงข้อมูลราคากลางได้ยาก	ใช้ Application ติดตามราคา ยางพาราแบบ Real-time ของการยางแห่งประเทศไทย (กยท.)
มิติสินค้า	สถานการณ์ปัจจุบัน	ใช้พันธุ์ยางแนะนำ เช่น RRIT ๒๕๑, PB ๒๓๕ เน้นพันธุ์ทนโรคใบร่วงและเส้นดำ	ผลิตภัณฑ์หลักคือยางก้อนถ้วย	สินค้าส่วนใหญ่ถูกส่งเข้าสู่ระบบสหกรณ์และโรงงานแปรรูป
	ปัญหา Pain point	ประสบปัญหาโรคจากเชื้อไฟทอปโทราและแมลงศัตรู เช่น ปลวก และหนอนทราย	ผลผลิตต่อไร่ค่อนข้างต่ำ	มูลค่าเพิ่มของยางทั้งยางก้อนถ้วยและยางแผ่นดิบผืนผวนตามราคากลางในตลาด
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ส่งเสริมการใช้ชุดตรวจโรคพืชเบื้องต้น และใช้สารเคมีกำจัดแมลง (เช่น ฟุราดาน) ตามหลักวิชาการ	ปรับปรุงสูตรปุ๋ยให้เหมาะสมตามชนิดดิน (๖ สูตร) และใช้ระบบการกรีดยางที่เหมาะสม (เช่น วันเว้นสองวัน)	ส่งเสริมการแปรรูปเบื้องต้นเพื่อเพิ่มคุณภาพยางแผ่นให้ได้มาตรฐาน

บทที่ ๓

บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ

ตารางที่ ๔๔ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมและพัฒนากิจการผลิตรายการค้าเกษตร เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ เชื่อมโยงการท่องเที่ยว
๒. ชื่อแผนงาน	ขับเคลื่อนสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพในการแข่งขันของจังหวัดภูเก็ต
๓. แนวทางการพัฒนา	ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร พืชอัตลักษณ์ และการแปรรูปผลิตภัณฑ์ สินค้าเกษตรด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี ตลอดห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain)
๔. หลักการและเหตุผล	ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการสร้าง ความสามารถในการแข่งขัน และยุทธศาสตร์ที่ ๕ ด้านการสร้างการเติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) โดยเชื่อมโยงนโยบายรัฐบาล และประเด็นการพัฒนาของจังหวัด การพัฒนาสู่เมืองเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อน ด้วยนวัตกรรมและบริการมูลค่าสูงระดับนานาชาติ (Value based economy and high value service) แผนงาน ขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ชุมชนและสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพในการแข่งขันของจังหวัดภูเก็ต จังหวัดภูเก็ตเป็นเมืองท่องเที่ยวทางทะเลระดับโลก มีประวัติศาสตร์มายาวนาน และมีประเพณี วัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ เฉพาะ ซึ่งเป็นโอกาสของเกษตรกรในการผลิตอาหารรองรับการบริโภค ของนักท่องเที่ยว ในด้านการเกษตรจังหวัดภูเก็ตมีพืชเศรษฐกิจที่เป็นอัต ลักษณ์และโดดเด่น เป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในท้องถิ่นและเป็นที่นิยม ของชาวต่างชาติ คือ สับปะรดภูเก็ต ทุเรียน นอกจากนี้ยังมีพืชอัตลักษณ์ พื้นที่ถิ่นที่สำคัญ อื่นๆ เช่น ส้มควาย และมะนาวเหลือง แต่ในปัจจุบันพื้นที่ ทำการเกษตรของจังหวัดภูเก็ตลดลงอย่างต่อเนื่อง เหลือเพียง ๘๗,๔๑๗ ไร่ เนื่องจากมีการปรับพื้นที่ไปสู่ภาคบริการด้านการท่องเที่ยวซึ่งมี ผลตอบแทนที่สูงกว่า ทำให้ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรไม่เพียงพอกับ ความต้องการของผู้บริโภค อำเภอเมืองภูเก็ตมีพื้นที่ทำการเกษตรเพียง ๑๒,๐๒๕ ไร่ และมี เกษตรกร จำนวน ๗๗๕ ครัวเรือน แต่เกษตรกรยังมีความสนใจในการ พัฒนาการผลิตพืชทางเลือกและกิจกรรมการเกษตรอื่นๆ ที่ตอบสนองต่อ การท่องเที่ยว ได้แก่ การปลูกดาหลาและการเลี้ยงชันโรง และดาหลาเป็น เป็นพืชเศรษฐกิจตัวใหม่ที่ปลูกได้ทั้งกลางแจ้งและในที่ร่ม ดอกมีสีส้ม สวยงามเป็นเอกลักษณ์ แข็งแรงและอยู่ได้นานเป็นที่ต้องการของตลาด และสามารถปลูกเป็นพืชปลูกแซมระหว่างพืชหลักที่ปลูกอยู่เดิม นอกจาก

หัวข้อ	รายละเอียด
	จะขายดอกดาหลาสด ยังสามารถนำมาแปรรูป และดาหลายังมีสรรพคุณเป็นพืชสมุนไพร นอกจากนี้การเลี้ยงผึ้งโพรงและชันโรงในจังหวัดภูเก็ตเริ่มเป็นที่นิยมเพิ่มขึ้นของเกษตรกร เนื่องจากการเลี้ยงชันโรงใช้พื้นที่น้อย ผลผลิตเป็นที่ต้องการของตลาด และมีราคาสูง อีกทั้งชันโรงเป็นแมลง ที่ช่วยการผสมเกสร เพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพและสร้างความสมดุลในระบบนิเวศ ซึ่งผลิตภัณฑ์จากชันโรงและดาหลา เป็นสินค้าที่เป็นที่ต้องการของตลาดและกลุ่มคนที่รักสุขภาพ ดังนั้นการส่งเสริมและพัฒนการผลิตดาหลาและผึ้งชันโรงเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรในอำเภอเมืองภูเก็ต และพัฒนาระดับการผลิตให้เป็นสินค้าเศรษฐกิจสำคัญ รวมถึงการพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของเกษตรกร เยาวชน และและ ผู้สนใจ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของอำเภอเมืองภูเก็ตสนับสนุนแผนพัฒนาจังหวัดภูเก็ต
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อส่งเสริมพัฒนาเกษตรกรในการเลี้ยงชันโรงสร้างอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ ๒. เพื่อส่งเสริมพัฒนาเกษตรกรการปลูกดาหลาสร้างอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ ๓. เพื่อเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพและความสมดุลของระบบนิเวศ
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. มีเกษตรกรและผู้สนใจที่เข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ นำความรู้ไปใช้ในการเพิ่มคุณภาพการผลิต ๒. ผลิตภัณฑ์จากชันโรง อย่างน้อย ๑ ชนิด
๗. พื้นที่เป้าหมาย	อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต
๘. กิจกรรมหลัก	
๘.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ส่งเสริมและพัฒนากล่องเลี้ยงชันโรง ๙๙,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองภูเก็ต สำนักงานเกษตรจังหวัดภูเก็ต
๘.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ส่งเสริมการผลิตดาหลา ๓๐,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองภูเก็ต สำนักงานเกษตรจังหวัดภูเก็ต
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองภูเก็ต
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐ (๑ ตุลาคม ๒๕๖๙ – ๓๐ กันยายน ๒๕๗๐)
๑๑. งบประมาณ	๑๒๙,๐๐๐ บาท
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. เกษตรและผู้สนใจ จำนวน ๖๐ ราย ได้รับการอบรม ๒. ผลิตภัณฑ์จากชันโรง อย่างน้อย ๑ ชนิด

หัวข้อ	รายละเอียด
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑. เกษตรกรและผู้สนใจที่เข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ นำความรู้ ไปใช้ในการเพิ่มคุณภาพการผลิต ๒. เกษตรมีอาชีพเสริมจากผลิตภัณฑ์จากชั้นโรง ๓. เพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพและความสมดุลของระบบนิเวศ

ตารางที่ ๔๕ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมทุเรียนพื้นเมือง เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร
๒. ชื่อแผนงาน	ขับเคลื่อนสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพในการแข่งขันของจังหวัดภูเก็ต
๓. แนวทางการพัฒนา	การส่งเสริมเกษตรอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น เชื่อมโยงการท่องเที่ยว
๔. หลักการและเหตุผล	ทุเรียนพื้นเมืองของอำเภอเมืองภูเก็ต ถือเป็นทรัพยากรพันธุกรรมพืชที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมท้องถิ่น มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ทั้งในด้านรสชาติ กลิ่น เนื้อสัมผัส และความหลากหลายทางพันธุกรรม แต่ในปัจจุบันเกษตรกรจำนวนมากได้เปลี่ยนไปปลูกพันธุ์การค้า เช่น หมอนทอง เพื่อผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ทำให้พันธุกรรมทุเรียนพื้นเมืองเริ่มสูญหาย ขณะเดียวกันเกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดองค์ความรู้ด้านการขยายพันธุ์ เช่น การติดตา การเสียบยอด การเพาะเมล็ดให้ได้พันธุ์แท้ และยังไม่มีแปลงแม่พันธุ์ที่เป็นแหล่งเรียนรู้หรือผลิตต้นพันธุ์ที่มีคุณภาพ จึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนในการอนุรักษ์ พันธุ์ และถ่ายทอดองค์ความรู้สู่เกษตรกร โครงการนี้ยังสอดคล้องกับแนวทางการเพิ่มพื้นที่สีเขียว ด้วยการส่งเสริมการปลูกทุเรียนพื้นเมืองในระบบวนเกษตรหรือเกษตรเชิงอนุรักษ์ ช่วยดูดซับคาร์บอน ปรับปรุงระบบนิเวศ ลดผลกระทบจาก Climate Change และการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้เกิดความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ ช่วยแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่จะส่งผลกระทบต่อวิกฤตในอนาคตสามารถต่อยอดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism) สร้างรายได้และยกระดับเศรษฐกิจฐานรากได้อย่างยั่งยืน
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูพันธุกรรมทุเรียนพื้นเมืองของตำบลฉลอง อำเภอเมืองภูเก็ต ๒. เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวและความหลากหลายทางชีวภาพในชุมชน ๓. เพื่อส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการขยายพันธุ์ทุเรียนพื้นเมืองแก่เกษตรกร

หัวข้อ	รายละเอียด
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	เชิงปริมาณ ๑. ขยายพันธุ์ทุเรียนพื้นเมืองสายพันธุ์ดีอำเภอเมืองภูเก็ต อย่างน้อย ๑ สายพันธุ์ ๒. เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในพื้นที่อำเภอเมืองภูเก็ต หรือเกษตรกรที่สนใจ จำนวน ๓๐ ราย เข้าร่วม ๓. อบรมการขยายพันธุ์ทุเรียนอย่างน้อย ๑ รุ่น/ปี เชิงคุณภาพ ๑. เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในการขยายพันธุ์ทุเรียนพื้นเมืองอย่างถูกต้อง ๒. เกิดการตระหนักถึงคุณค่าของทุเรียนพื้นเมืองในชุมชน ๓. เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายพันธุ์ทุเรียนพื้นเมือง ๔. เสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหารและภูมิปัญญาท้องถิ่น
๗. พื้นที่เป้าหมาย	อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต
๘. กิจกรรมหลัก	
๘.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑	๑. รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในพื้นที่อำเภอเมืองภูเก็ต หรือเกษตรกรที่สนใจ ๒. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องขยายพันธุ์ทุเรียนพื้นเมือง มาตรฐาน GAP การใช้สารเคมีที่ถูกต้อง และเทคโนโลยีการผลิต ๓. กิจกรรมศึกษาดูงาน
๘.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒	ประกวดทุเรียนพื้นเมืองพันธุ์ดี อำเภอเมืองภูเก็ต จำหน่ายสินค้าเกษตรในพื้นที่ เชื่อมโยงการท่องเที่ยว
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองภูเก็ต เทศบาลตำบลฉลอง หรือเทศบาลอื่นๆ
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐ (๑ ตุลาคม ๒๕๖๙ – ๓๐ กันยายน ๒๕๗๐)
๑๑. งบประมาณ	๑๕๐,๐๐๐ บาท (แหล่งที่มา: งบประมาณท้องถิ่น/งบจังหวัด)
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. เกษตรและผู้สนใจ จำนวน ๓๐ ราย ได้รับการอบรม ๒. ขยายพันธุ์ทุเรียนพื้นเมืองสายพันธุ์ดีอำเภอเมืองภูเก็ต อย่างน้อย ๑ สายพันธุ์
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑. เกษตรกรและผู้สนใจที่เข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ นำความรู้ ไปใช้ ๒. เกษตรกรมีทักษะในการขยายพันธุ์ทุเรียนพื้นเมือง ๓. ทุเรียนพื้นเมืองภูเก็ต ได้รับการอนุรักษ์

๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

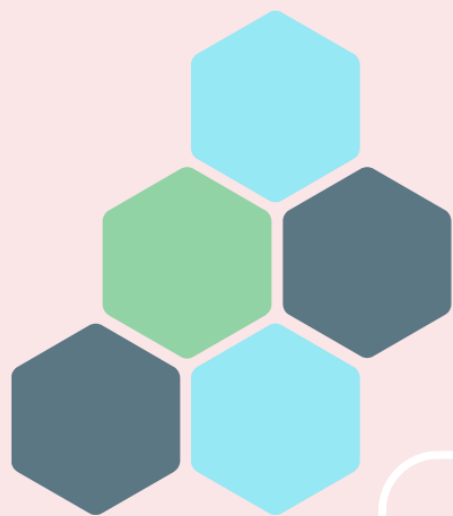
ตารางที่ ๔๖ แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

โครงการ (Project)	ปัจจัยขาเข้า (Input)	กิจกรรม/กระบวนการ (Activities)	ผลการดำเนินงานกิจกรรม			แหล่งงบประมาณ	ปีที่ดำเนินการ
			ผลผลิต (Output) (เห็นผลทันทีหรือภายใน ๑ ปี)	ผลลัพธ์ (Outcome) (เห็นผลภายใน ๒ ปี)	ผลกระทบ (Impact) (เห็นผลภายใน ๓ - ๕ ปี)		
๑. โครงการ ส่งเสริมและ พัฒนาการผลิต สินค้าเกษตร เพิ่ม มูลค่าทางเศรษฐกิจ เชื่อมโยงการ ท่องเที่ยว	๑. เกษตรกรและ ผู้สนใจผู้เข้าอบรม จำนวน ๖๐ ราย ๒. วิทยากร ๓. หลักสูตรและ เนื้อหาอบรม ๔. สถานที่และ อุปกรณ์ ๕. งบประมาณ ๑๒๙,๐๐๐ บาท ๖. วัสดุฝึกปฏิบัติ ๗. ระยะเวลาใน การอบรม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙	๑. ส่งเสริมและ พัฒนาการเลี้ยงชันโรง ๒. ส่งเสริมการผลิตดา หลา	๑. เกษตรและ ผู้สนใจ จำนวน ๖๐ ราย ได้รับการอบรม ๒. ผลิตภัณฑ์จาก ชันโรง อย่างน้อย ๑ ชนิด	๑. เกษตรกรและ ผู้สนใจที่เข้าร่วม โครงการไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๖๐ นำ ความรู้ไปใช้ในการ เพิ่มคุณภาพการผลิต ๒. เกษตรมีอาชีพ เสริมจากผลิตภัณฑ์ จากชันโรง ๓. เพิ่มความ หลากหลายทาง ชีวภาพและความ สมดุลของระบบ นิเวศ	เกษตรกรผู้เลี้ยง ชันโรง เกษตรกรผู้ ปลูกดาหลา กลุ่ม แม่บ้านวิสาหกิจ ชุมชน เกษตรกร ทั่วไปและผู้สนใจ ได้รับการเพิ่ม ประสิทธิภาพการ ผลิตและการสร้าง มูลค่าเพิ่ม จาก ชันโรง และดาหลา ส่งเสริมเศรษฐกิจ ชุมชน	งบพัฒนา จังหวัด	๒๕๗๐

โครงการ (Project)	ปัจจัยขาเข้า (Input)	กิจกรรม/กระบวนการ (Activities)	ผลการดำเนินงานกิจกรรม			แหล่งงบประมาณ	ปีที่ดำเนินการ
			ผลผลิต (Output) (เห็นผลทันทีหรือภายใน ๑ ปี)	ผลลัพธ์ (Outcome) (เห็นผลภายใน ๒ ปี)	ผลกระทบ (Impact) (เห็นผลภายใน ๓ - ๕ ปี)		
๒. โครงการ อนุรักษ์พันธุกรรม ทุเรียนพื้นเมือง เพื่อสร้างความ มั่นคงทางอาหาร	๑. เกษตรกรและ ผู้สนใจผู้เข้าอบรม จำนวน ๓๐ ราย ๒. วิทยากร ๓. หลักสูตร, เนื้อหาคอบรม ๔. สถานที่และ อุปกรณ์ ๕. งบประมาณ ๑๕๐,๐๐๐ บาท ๖. วัสดุฝึกปฏิบัติ ๗. ระยะเวลาใน การอบรม และจัด กิจกรรมส่งเสริม ด้านตลาด ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐	คัดเลือกเกษตรกรผู้ ปลูกทุเรียนในพื้นที่ อำเภอเมืองภูเก็ต หรือ เกษตรกรที่สนใจ ,จัดอบรมเชิง ปฏิบัติการเรื่อง ขยายพันธุ์ทุเรียน พื้นเมือง มาตรฐาน GAP การใช้สารเคมีที่ ถูกต้อง และ เทคโนโลยีการผลิต ,กิจกรรมศึกษาดูงาน, ส่งเสริมด้านการตลาด เชื่อมโยงการท่องเที่ยว	๑. เกษตรและ ผู้สนใจ จำนวน ๓๐ ราย ได้รับการอบรม ๒. ขยายพันธุ์ทุเรียน พื้นเมืองสายพันธุ์ดี อำเภอเมืองภูเก็ต อย่างน้อย ๑ สาย พันธุ์	๑. เกษตรกรและ ผู้สนใจที่เข้าร่วม โครงการไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๖๐ นำ ความรู้ ไปใช้ ๒. เกษตรกรมีทักษะ ในการขยายพันธุ์ ทุเรียนพื้นเมือง ๓. ทุเรียนพื้นเมือง ภูเก็ต ได้รับการ อนุรักษ์	อนุรักษ์สายพันธุ์ ทุเรียนพื้นเมืองอัต ลักษณ์ท้องถิ่น ได้รับ การอนุรักษ์และแพร่ ขยายเพิ่มขึ้น , เกษตรกรมีรายได้ เพิ่มขึ้น	งบประมาณ ท้องถิ่น / งบ จังหวัด	๒๕๗๐

บรรณานุกรม

- สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองภูเก็ต, ๒๕๖๘ ที่ตั้งอาณาเขต ขอบเขตการปกครอง.
 ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองภูเก็ต, ๒๕๖๘ เขตการปกครองอำเภอเมืองภูเก็ต.
 กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๖๘ ลักษณะภูมิประเทศ.
 กรมอุตุนิยมวิทยา, ๒๕๖๘ สภาพภูมิอากาศ.
 กรมทางหลวง, ๒๕๖๘ เส้นทางคมนาคม.
 โครงการชลประทานภูเก็ต, ๒๕๖๘ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน.
 กรมการปกครอง, ๒๕๖๖ จำนวนครัวเรือน.
 กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๖๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต.
 กรมส่งเสริมการเกษตร, ๒๕๖๖ ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ.
 สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองภูเก็ต, ๒๕๖๙ จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์.
 สำนักงานปศุสัตว์อำเภอเมืองภูเก็ต ๒๕๖๘, ข้อมูลด้านปศุสัตว์
 สำนักงานประมงอำเภอเมืองภูเก็ต ๒๕๖๘, ข้อมูลด้านประมง
 สำนักงานสหกรณ์จังหวัดภูเก็ต, ๒๕๖๗ ข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์ จังหวัดภูเก็ต.
 กรมส่งเสริมการเกษตร, ๒๕๖๙ ระบบวิสาหกิจชุมชน. จาก : <https://smce.doae.go.th/>
 กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๖๙. ระบบทะเบียนเกษตรกร. จาก : <http://www.farmer.doae.go.th>
 สำนักงานสหกรณ์จังหวัดภูเก็ต, ๒๕๖๗ ข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์ อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต.
 สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองภูเก็ต, ๒๕๖๙ องค์กรและสถาบันเกษตรกร.
 กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๖๖ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร.
 ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง. ๒๕๖๗, หัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ, จาก
<http://www.farmer.doae.go.th/>
 ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง. ๒๕๖๗, ลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร, จาก
<http://www.farmer.doae.go.th/>
 ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง. ๒๕๖๗, ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร, จาก
<http://www.farmer.doae.go.th/>
 ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง. ๒๕๖๗, ลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์, จาก
<http://www.farmer.doae.go.th/>

สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองภูเก็ต
จังหวัดภูเก็ต